

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » —
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V pravilstvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » —
četrt » 6 » —
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inseratē
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava dan, izveniš
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 240.

V Ljubljani, v soboto, 17. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Strankarski ali slo- venski interesi?

Slovenski liberalci na Kranjskem so veljali izvenkranjskim Slovincem za dobro slovensko stranko in se jim je od tam prizanašalo vedno vkljub temu da globoko tiče v Heinovi in Schweglovi politični službi. A politični in publicistični dogodki zadnjega časa morajo vse izvenkranjske Slovence podučiti, da imamo tu opraviti s stranko, ki nima nobenega interesa za vseslovenske koristi in da gleda le jedino na svoj frakcijski interes, ako je isti tudi v direktnem nasprotstvu s koristmi slovenskega naroda. Trda sodba, a do pičice resnična. Vsa čast posameznikom, ki so v stranki. Izmed narodnonaprednih pristašev je mnogo, vse časti vrednih mož, ki so za-se skozi in skozi dobri slovenski možje, a ti možje stoje pod vodstvom, ki opravlja Heinove in Schweglove posle, samo za to, da sme skupno s Schafferjem vihteti bič v deželni odbor nad velikansko večino svojih krvnih sobratov v deželi sobratov, kateri slučajno ne smatrajo slovenskonemške zveze v deželi za gospodarski in narodni spas.

Slovenski poslanci v štajerskem deželnem zboru zahtevajo uprav sedaj pravične volivne preosnove, slovenski liberalci na Kranjskem so protivniki celo skromne pete kurije. Tržaška „Edinost“ glasilu Primorskih Slovencev se ogreva za splošno in jednako volivno pravico iz interesov za slovenski narod, kranjski slovenski liberalci jo zametajo, ker bi morebiti ta ali oni liberalec padel v volivnem boju proti drugemu demokratičnemu slovenskemu kandidatu. Vsako najmanjše razširjenje volivne pravice v upravne ali zakonodavne zastope v državi koristi le Slovanom, a naši zaplankami kranjski liberalci se branijo doma vsaki razširitvi volivnega prava, ker bi utegnili škodovati njihovim efemernim frakcijskim koristim.

Slovenska publicistika vseh strank je smatrala do zadnjega časa razširjenje volivnega prava v eminentno slovenskem interesu. Izneveril se je tem nazorom le moniteur kranjskih liberalcev v zadnjem času, ker jih

smatra kvarne političnemu stališču svoje frakcije. To je podrejevanje narodnih koristi pod koristi svoje frakcije in se ne zmeni za vedno resnično dejstvo, da mora korist slovenskega naroda veljati vsaki frakciji in stranki za suprema lex, pa bodisi da pri tem mora tudi nekaj frakcijskih koristi žrtvovati narodnemu dobru. — Stranke so minljive in se preminjajo od jedne generacije do druge, narodna škoda ali korist pa ostane potomcem.

Tako bornirana omejenost, kakor je stopila na dan pri slovenskih kranjskih liberalcih uprav zadnji čas, je brez primera.

In k temu pride najbolje še to, da sta prav voditelja te stranke, imenom Hribar in Tavčar, iz ozira na slovensko korist goreda pred desetimi leti za največje razširjenje volivne pravice.

»Slov. Narod« danes piše proti peti kuriji na Kranjskem, pred desetimi leti je pohvalil Taaffeja, češ, kar je on storil tekom svoje vlade, najmodrejši in najvažnejši je bila predloga za splošno in jednako volivno pravico.

Dotični članek bomo objavili, da se pokaže doslednost Tavčarjeva in Hribarjeva.

Hribar s svojimi tovariši in v družbi z nemškimi grofi zavira vsako meritorno razpravo glede volivne reforme za kranjski deželni zbor, pred desetimi leti pa je preskrbel grofu Hohenwartu nezaupnico, ker se je ta protivil Taaffejevemu predlogu glede volivne reforme. Besedilo in podpise dotične nezaupnice Hohenwartu bomo objavili, da ogleda Hribar svojo fotografijo in spozna, za koliko se je tekom desetih let postaral.

Stenografični zapiski in pa »Sl. Narod« nam daje orožja kar na cele kupe proti politični doslednosti velikih Hein-Schweglovih dvornih Slovanov Hribarja in Tavčarja uprav glede volivne reforme.

Ce bo treba in če bo čas, bomo v to orožarno posegli, da osvečimo duha nemško-slovenskim koalicijskim korifejam.

Pa bodo brčkone ustali užaljeni velmožje in rekli, saj mi nismo zoper volivno reformo, le pod presijo obstrukcije ne paktiramo.

Ali ta eventualni zagovor ne velja. Mi smo precej dobro informirani kako gospoda želi reforme za deželni zbor.

Več načrtov so napravili. Jeden je bil ta le in če so liberalci možje, ne bodo tajili, da je tako.

Rekli so, seveda tajno v klubu: Mi ne maramo pete kurije, ker potem utegnejo iz te kurije iziti poslanci, ki ne bodo naše barve. Potem pa mi in Nemci ne tvorimo večine več. Mi pa hočemo biti pri večini (seveda Schweglove stranke rep, opomba uredništva) za to smo logično proti novi kuriji s splošno volivno pravico. Ker je pa stvar odijozna, zato pa napravimo tako, da bomo formalno za volivno preosnovo, Schweglova stranka pa bo izjavila, da ona ni za premembo. Ta modri svoj sklep so naznanili baronu Schweglu. Ali ta je v veliko začudenje liberalcev rekel, da on ne vzame tega greha nase; da bi njega in njegovo stranko kot nekakega političnega kozla strmoglavili s torpejske pečine v politični prepadi.

Lepi načrt je šel po vodi, a za preosnovo vendar niso. Zato so si izmislili še nekaj drugih načrtov, da bi stvar zavlekli v močvirje. Pa naša stranka ne sledi v močvirje.

Za slučaj pa, da bi liberalci trdili, da so za volivno reformo, jih vprašamo samo to, zakaj so svoje pristaše vzlasti nekatere učitelje mobilizovali da bi dobili z dežele peticij proti volivni reformi?

Ne bomo več zadeve razpletali danes.

Pokazati smo hoteli vzlasti izvenkranjskim Slovincem kakšen položaj je pri nas. Iz teh malih slik izpredvidijo lahko, da nas položaj sili s železno konsekvenco, ostati na bojni stezi.

Takozvana »večina«, to je slovenskonemška zveza pod patronanco vlade se hoče obdržati za vsako ceno na vse večne čase. Ker je slava te večine odvisna že sedaj samo od dveh glasov, zato perborescira vsako premembo volivnega reda — dokler more. A

naš boj gre na to, da pride v položaj ko ne bo mogla več.

Odkrito povemo, da bi radi danes nego jutri odložili orožje in sklenili pošteno premirje z drugo slovensko stranko v korist slovenski stvari. Seveda od volivne reforme tudi tedaj ne odjenjamo. Dokler pa stoji narodnonapredna stranka v jedni bojni vrsti s Heinom in Schweglom proti nam, bilo bi narodno izdajstvo ako bi pospravili svoje orožje.

V borbi za volivno reformo se je pokazalo pred vso slovensko javnostjo, kdo stavi strankarske, nad skupne vseslovenske interese. — Mi bomo šli naprej z dobrot vestjo, da ne samo slovenskemu ljudstvu temveč tudi slovenski stvari v obče tako najbolje služimo.

Slovenska javnost pa sodi!

Politi liberalci.

(Govor poslanca dr. Iv. Šusteršiča v kranjskem deželnem zboru, dne 15. oktobra.)

Visoka zbornica! Gospod poslanec Hribar je govoril „de omnibus et de quibusdam aliis“, v dozdevnem namenu, da bi gospoda deželnega glavarja nekaj vprašal; ampak predno je prišel do tega, da je stavil svoje vprašanje, postali smo že vsi nekoliko nepotrpežljivi in celo njegov prijatelj gospod dr. Tavčar je bil nepotrpežljiv, ker mu je vsako minuto rekel: „Torej vprašaj no že enkrat!“ (Veselost na levi.) Torej oprostite, častiti gospodje tovariši, ampak ker je gospod poslanec Hribar toliko govoril in je gospod deželni glavar to dopustil, mislim, da bo gospod deželni glavar tudi meni nasproti toliko popustljiv, če bom na to, kar je gospod poslanec Hribar danes povedal, tudi nekoliko odgovarjal.

Liberalna večina, ki ima gospodarstvo rokih je zavozila.

Pred vsem je jako zanimivo to, kar je povdarjal gospod poslanec Hribar o zavozenem gospodarstvu v deželi. To priznanje mi sprejememo v vednost. (Poslanec Hribar: „Vi ste gospodarstvo zavozili!“ ali vprašam Vas pa, kdo pa ima sedaj že 8 let neomejeno gospodarstvo v deželi v rokah? To ste vendar Vi, gospoda moja! Danes pa bodite okrog in pravite, da mora dežela iti v konkurz. (Živahno odobravanje in ploskanje na levi in na galeriji. To ste vendar Vi, ki ste tako gospodarili.

Poslanec dr. Tavčar: „To lahko po-

LISTEK.

Fige.

Nesrečen sem bil, docela nesrečen, kadar sem čital Goettejevo lepo pesen Mignon. Zakaj, moje telo je bilo prikovano na domajo grudo, in ni imelo lahkih peruti domišljije, da bi zletelo v vedno jasno Italijo, tja, kjer žar iz temnozelenega perja zlatorumene oranže, tja, kjer pihlja bojajoči zefir, da bogata listje šesti, kakor, da pripoveduje bajke o srečni zemlji.

O felise terra! Vsaj enkrat v življenju da bi videl ono solnčno deželo in bil bi srečen, zadovoljen... Danes pa se je moje hrepenenje poleglo, in moje želje ostajajo doma pri svojih na rodni zemlji. Moja lepa Kranjska, ljuba, lepa Italija, se s preminja v flori in pa na njeni zemlji je zavetela »figa«.

In pogledal je gori, visoko nad njim in njegove nikdar — skaljene oči so jo zapazile, videle so baje pristno, narodno, kranjsko — figo. Takrat je prevzel gnev njegovo orjaško dušo in posekal bi bil ono veliko narodno drevo, ki mu je obrodilo figo, ta

malovredni sad. O, kje so časi! Kdo je mislil — vražja prihodnost je res skrita — da bo to veliko drevo zamenjalo v sladko grozdje in oranže s figami!

Bili so časi, ko si je trgjal s tega drevesa on in njegovi drugi lepo dozorelo, okusno sadje. Vživali so ga, lučnim zijalom pa so metali ogrizke in čudovito so se nadili ob lepem narodnem drevesu. — Danes pa se vračajo sinovi, trudni sinovi prvega očeta Adama domov, s političkega polja in peljejo seboj na slabem, škripajočem vozu, fige, ki jih je naložil narod v hvalen spomin za njihov, trud in boj.

O, drugače je bilo, dokler niso oblekli svojih rejenih udov v zastarane, z zlatimi trakovi obšite livreje! Od takrat nimajo sreče in kamor pogledajo, vidijo fige, kar delajo je — figa, kar obljubijo je — figa, in še čelo sanjajo vedno o kisljih figah, ki so zrasle zanje na velikem narodovem drevesu. O, to je grenek sad spoznanja, in veliki duhovi ga morajo vživati, ker ne morejo dobiti boljšega, bolj vžitnega...

Pride čas — lahko rečemo, da je že blizu — ko se bo politički voz prenapolnil s figami. Narod, naš grčavi narod jih bo

donašal v koših, ki bodo ječali pod težo figovega sadja in jih vsipal na voz, dokler se slednjič tistemu ne stero kolesa, da se zvrne in pokoplje pod seboj politične svoje vodnike. In dvigal se bo spomenik med figami, lep spomenik iz sirkastega marmorja z napisom: Lahka vam bodi odeja iz fig! Fige ste sejali, glejte, vzrasle so in želi ste sadove, kakoršnih niste pričakovali. Lepa Italija, z Bogom, pri nas cveto fige, in to me spominja, da se naša Kranjska spreminja, in da je imel veliki Prešeren precej preroškega duha, ko je zapisal one besede:

Vremena Kranjcem bodo se zjasnila.

Pismo iz Loke.

Ker je Škofja Loka v stran potisnjena od železnice in tako tudi od večjega prometa, je umljivo, da ne napreduje tako, kakor njen ponosen sosed nad Savo — stari Kranj. Kranj ima železnico; ima dobro obiskovano gimnazijo, dobro obiskovane tržne dneve in velike sejme, ki privabijo ljudi in denar od blizu in daleč. Nato pride obširna, ne ravno ubožna okolica, ki kupuje v Kranju.

Škofja Loka vsega tega nima. Ima sicer precej obrtnije, izvedene mizarje in glavnikarje, a kakor gre sploh obrtnija rakovo pot, tako tudi v Loko. Odkar je platnarija prenehala, so usahnili za Loko in okolico viri blagostanja. Dalje je Loka v zatišju, nima tako prostrane okolice in še od te precejšen del teži bolj h Kranju, kakor Loko. To še posebno drastično pokaže tak dan, ko je v Kranju navaden tržen dan, v Loko pa semenj. Kaj vidiš? Ljudje iz obeh dolin, selške in poljanske, ženo živino na prodaj mimo Loke v Kranj. Najslabši kranjski tržen dan je boljši od loškega semnja. Take so razmere, mi jih predrugačiti ne moremo in moramo s tem računati, kar je.

Navzlic malim dohodkom se pa vendar tudi v Loko nekaj stori.

Kakor se čuje, je prepotrebna klavnicarja že zagotovljena. Stala bo pod mestom ob Sori na prestoru, katerega je mesto v ta namen kupilo od uršulinskega samostana. Gotovo bo klavnica v prospeh mesarske obrti. Že sedaj slovi loško meso daleč po svetu in se pošilja na Gorenje, Štajersko, Koroško, v Polo, v Gradež, v Gorico itd., potem je upati, da se kupčija

veste Štefetu na galeriji, drugemu pa ne! — Poslanec dr. Majaron: „Mi naravnost protestiramo proti takemu zavijanju!“ Dr. Šusteršič nadaljuje: „Kdo pa je kriv, če ne Vi, liberalna gospoda, ako je deželno gospodarstvo tako zavoženo, da sedaj naenkrat manjka pol milijona kron in da je treba iskati pokritja za tega pol milijona?“

Grd liberalni manevar v finančnem odseku.

No dobro. Pa preidem sedaj k dejanskim popravku k oni točki, pri kateri je gospod poslanec Hribar osobito in izrecno mene apostrofiral kot načelnika finančnega odseka, namreč glede dogodkov v finančnem odseku. To kar je poslanec Hribar navedel, je na eno stran resnično, na drugo pa neresnično. (Poslanec Hribar: »Popolnoma resnično!«) — Prosim, da me do konca poslušate. — V finančnem odseku je bila stvar taka. Začeli so se deliti referati in častiti gospodje od večine so vedno enega izmed sebe predlagali. Mi kot manjšina nismo imeli ničesar odločevati, ampak mi smo čakali, kdaj bodo ti gospodje, ki imajo večino v odseku, in toraj odločujo, dali temu ali onemu iz naše stranke kak referat, in smo, ker smo načeloma stali na stališču, da v odsekih ne delamo nobenih težav, popolnoma uljudno vse sprejeli, kar so nam gospodje dali. (Poslanec Hribar: »Kaj pa proračun?«) Gospoda pride mo do proračuna. V naše veliko začudenje se oglasi gospod poslanec dr. Schaffer in predlaga kot referenta gospoda poslanca Hribarja. (Poslanec Hribar: »To ni bil dr. Schaffer!«) To je bil dr. Schaffer. Nikar vendar take stvari ne tajite! — Gospod poslanec dr. Schaffer je toraj predlagal gospoda poslanca Hribarja. Res je, gospod poslanec Hribar je pa rekel na to: Jaz odklanjam ta referat, prosim naj ga prevzame gospod dekan Arko, ali pa doktor Krek. To je istina. —

Nato se pa takoj zopet oglasi gospod poslanec dr. Schaffer in pravi: Toraj glasujmo z listki. (Poslanec Hribar: »Vsaj se mora z listki glasovati!«) Prej glede drugih referatov se pa ni glasovalo z listki. (Poslanec Hribar: »Bi bili pa zahtevali!«) Ker smo računali na mirno in složno delovanje, tudi mi nismo ugovarjali. V tistem hipu, ko je večina pokazala popochno jasno svoj namen s tem, da je zahtevala glasovanje z listki, je bila za nas stvar dognana, namreč da bo večina volila gospoda poslanca Hribarja. (Poslanec Hribar: »Jaz sem bil za Arko!«) Res je, ampak jedino Vi, nihče drug ni zanj glasoval, nihče drug in za manjšino je bila torej stvar v tem hipu popolnoma odločena in dognana. In res je, da je pri teh okoliščinah, ko se je večina zoperstavila, sploh en sam važnejši referat dati manjšini, bila manjšina potem nekako užaljena. Res je, da sta vmes bila dva ali trije glasovi od članov katoliško narodne stranke, katere ste Vi, gospod Hribar, dobili, ampak ako se popolnoma dosledno postopanje večine vidi, da si vse važnejše referate med seboj razdeli, potem je čisto jasno, da se mi ne bomo ponujali in prosjčili za referate. To je popolnoma jasno, ampak navadni takt že bi bil zahteval, da bi bila vsaj primeren del referatov večina odstopila manjšini. Res je dobil častiti tovariš gospod dekan Arko en referat, ampak kakšen referat je bil to. (Poslanec Povše: »Jaz tudi nisem nobenega dobil!«) No glejte, gospodu poslancu Povšetu, ki vendar toliko časa sem stvarno v odsekih deluje, niso gospodje niti enega referata ponudili. (Poslanec Povše: »Res je!«)

Torej rekel sem, gospoda moja, da je gospod poslanec dekan Arko dobil en referat, sedaj pa poslušajte, kakšen imeniten referat je bil to — prošnja neke uboge ženske kmetice, ki je šla na to, da se jej odpiše 3%

še poživl. Do sedaj je vsak mesar kral doma. Ker bo voda iz vodovoda spirala klavnico, bo preskrbljeno za potrebno snago, akoravno so naši mesarji tudi do sedaj po svojih močeh skrbeli za njo in dalje, ker bo klavnica nekoliko stran od mesta, bo zginil oni duh iz mesta, ki je neizogibno sklenjen s klanjem živine, ki pa postane posebno polletni čas marsikomu nadležen.

Povodenj pred par leti je vzela tudi brv, ki je peljala iz spodnjega trga poleg Firfarjevega mlina na Suho. Hoja po tej poti je najlepši sprehod posebno ob času, ko si človek želi solnce, ker ima kraj povsem solnčnato lego in je zato pot hitro suha. Dve leti smo bili na tem kraju brez zveze z ono stranjo sora in smo težko pogrešali brvi. A zdaj smo dobili ne samo brv, ampak most, tudi za vožno. Most že stoji, zdaj se s prostovoljnimi doneski vožnjo dela cesta od mostu naravnost do one ceste, ki pelje mimo špitalske cerkve na spodnji trg.

Zgornje mesto s spodnjim so vezale naravnost stopnice »nad peklom«, ki so vodile ob špitalski cerkvi na spodnji trg. Zadnji čas so bile tako razdijane, da posebno po noči

potresno posojilo. Tu je enoglasno zagromelo iz cele večine: O tem ne more govora biti, da bi se to moglo dovoliti, take prošnje moramo načeloma odklanjati, in na to se je oglašil eden gospod in rekel: Ta referat naj ima pa gospod dekan Arko, in na to je častiti gospod dekan Arko izjavil: »Jaz vse vzamem, kar mi daste, ter je tudi vzel ta borni referat in s tem jasno manifestiral, da od nas ni nobenega ugovora, da vse sprejememo in da se nobenega dela ne ustrašimo. (Poslanec dr. Tavčar: »No, no, no!«)

Liberalci obstruirajo proti ljudstvu v odsekih.

Na takšen način torej ste delili referate in v tem smislu sem jaz hotel popraviti to, kar je poslanec Hribar povedal, in končno ste sklenili z večino glasov, da odsek ne posluša referatov v odseku toliko časa, dokler ne pride deželni proračun v odsek. (Poslanec Hribar: »Naravno, to je čisto pametno!« — Poslanec dr. Tavčar: »Vsaj drugače mogoče ni, če hočete dobro gospodarstvo, morate Vi pomagati, ker ste take kapacitete tukaj!«) — Vsaj ne bomo mi gospodarili, vsaj ste vi večina!

No in tako je prišlo tudi poročilo o nujnem predlogu glede podpore za po ujmah prizadete bedne prebivalce v deželi kranjski v roke gospodu poslancu Hribarju kot referentu o deželnem proračunu in glede tega predloga smo mi v finančnem odseku izrecno povdarjali, da se vsaj o drugi točki predloga, ki vsebuje poziv na državno vlado, da tudi iz svojih sredstev dá bednim prebivalcem naše dežele kaj podpore, vkljub vsemu vendar lahko referira, tudi če se postavi na tisto stališče, katero zavzemajo gospodje od one strani, namreč, da mora najprej deželni proračun priti v odsek; toda gospodje ste vkljub temu sklenili, da se tudi o tem ne bo poročalo (Poslanec Hribar: »Opravični red, gospod doktor!«, seveda s popolnoma praznim izgovorom: Kdaj bo prišlo pa poročilo v zbornico?!) Gospoda, za to pa smo mi odgovorni, da ne bo od naše strani niti najmanjše težave, da se stvar takoj reši v zbornici (Poslanec dr. Tavčar: »Seveda, kakor se Vam poljubi!«, za to smo mi odgovorni.

Liberalci naj se grede obzirnosti do ljudstva učiti v državni zbor.

Gospoda poslanca Hribarja povabljam, da naj pride pogledat na galerijo v državni zbor, kadar je najhujša obstrukcija in si stranke stoje takorekoč z nožem v roki nasproti, in tam bo videl, da v tistem trenutku, ko vstane v zbornici načelnik odseka za podpore bednemu prebivalstvu in četudi v nasprotju z opravičnim redom, predlaga, da naj zbornica takoj vzame v pretres kar ustno poročilo dotičnega odseka, — cela zbornica kakor en moč vstane in nikomurne prideneaum, da bi take stvari, ko se gre za podporo bednemu kmetu, porabljal ali zlorabljal v strankarske koristi. Vi pa jih zlorabljate, ker nas mislite s tem v roke dobiti, in ker nas s tem hočete prisiliti, da bi popolnoma opustili obstrukcijo ter iz rok dali to orožje, da bi mi potem v tej zbornici postali pokorni služabniki večine. (Burno odobravanje in ploskanje na levici in ne galeriji.)

Volivna reforma mora biti osigurana!

Gospoda moja, tega pa ne bote nikdar dosegli, to Vam danes povem, dokler

ali v deževnem času ni bilo več varno hoditi po njih. Zdaj smo dobili nove iz močnih hrastovih plohov, ki so vzdani v stranska zidova, ki nosita lično železno ograjo.

25 let na eni službi je bil gospod župnik Anton Jamnik. Ravno zadnjo nedeljo je bilo 25 let, kar je nastopil v Sorici in zadnjo nedeljo se je od dosedanjih župljanov poslovil ker gre na novo službo na Sela. Kako je bilo slovo, si lahko mislimo, ako vemo, kaj je bil on Sorčanom. Vzgojil je cel rod in bil je kakor oče svojim župljanom, ki so ga tudi kot očeta ljubili. Celih 25 let je vsa dušna opravila sam opravljal navzlic težkim dolgim potom in 25 let imel v nedeljah dvojno službo božjo, da so mogli ljudje zadostiti nedeljski zapovedi. A tudi vsa selška dolina ga bo težko pogrešala, posebno duhovni tovariši, katerim je bil vselej najboljši prijatelj in svetovalec.

V vseh političnih bojih je stal na čelu svojim tovarišem, moč jasnih načel in železne odločnosti. Le eden se veseli njegovega odhoda iz Sorice in to so brzonoge srnice, ki bodo imele odalej mir pred njegovo risanko.

ni osigurana volivna reforma (Ponovljeno ploskanje in »živio«-klici na galeriji. — Poslanec dr. Tavčar: »Križadi, tho!«) Gospod poslanec dr. Tavčar je že zopet nervozen.

Pridem še do enega vprašanja. Vkljub temu položaju, v katerem se zbornica nahaja, gospoda moja, vkljub temu, da ste Vi v ustavnem odseku do danes odklanjali pogajati se o meritv volivne reforme in odklanjate dosledno še danes vsako razpravo in merito (Poslanec dr. Tavčar: »Vsaj je ni treba!«)

Katoliško narodna stranka hoče delati v korist ljudstva.

Vkljub temu mi nečemo zavirati vsakega delovanja in zaradi tega smo mi danes dopoludne predlagali, da naj se vse točke dnevnega reda (Poslanec dr. Tavčar: »Seveda, seveda!«) — vsaj nismo mi sestavili dnevnega reda — in vsa poročila deželnega odbora — notri je tudi tišti deželni proračun, po katerem ste tako grozovito lažni in katerega ne morete čitati, dokler ne pride v finančni odsek — torej, da se vse te točke še danes odkažejo pristojnim odsekom, tako da imate splojen tudi ta pogoj, katerega ste stavili za delovanje v finančnem odseku.

Od liberalcev je odvisno redno delovanje.

Gospoda, ki boste danes imeli priliko, o tem se izjaviti, od nas je odvisno ali pridemo do rednega delovanja, kajti mi smo že takoj danes izjavili, da gotovih ljudskih potreb ne bomo obstruirali, ampak da se ljudske potrebe smejo ali morajo v tej zbornici razpravljati. (Poslanec dr. Tavčar: »Kakor bo Vam všeč!«) Tukaj je pisano, da jih ne bomo obstruirali, to pride v stenografični zapisnik in ljudstvo bo to izjavo tudi čitalo in izreklo svojo sodbo, ako gre po naši krivdi deželni zbor narazen, ne da bi bil kaj stvarnega dela storil.

V sporazumu vseh strank bi bilo mogoče delo za ljudstvo.

In sedaj pa, gospoda moja. Ljubljansko barje! Gospod poslanec Hribar je povdarjal potrebo osuševanja. Jaz se popolnoma s tem strinjam, da je jako nujno to vprašanje, ki se vleče že od cesarice Marije Terezije sem, ampak gospoda moja, kdo pa je tisti, ki vedno urgira to vprašanje? Vsaj je to ravno naša stranka in kaj pa stoji v današnji naši izjavi? Tam je izrecno povedano, da poročilo glede bodočih predlogov deželnega odbora o osuševanju ljubljanskega barja izključimo pod vsakim pogojem popolnoma o obstrukcije. (Poslanec Hribar: »Kako je to mogoče po poslaviniku? To je ravno tisti circulus vitiosus!« — Poslanec dr. Tavčar: »Kako je to mogoče, če spl h obstrukcije ne opustite!«) V sporazumu vseh strank. — in zaradi tega sem danes gospoda deželnega glavarja prosil, da konstatira, ali se v tem oziru sporazumljenje vseh strank doseže ali ne. S sporazumljenjem strank gre vse. Mi smo proti pravilniku dne 30. decembra 1901 sklenili proračunski provizorij za leto 1902 v zbornici, popolnoma proti pravilniku, ker stvar niti ni bila v odseku; ampak ker nihče ni ugovarjal, rešili smo jo takoj v zbornici. In ravno tako, ako nihče ne ugovarja, ako vsak v zbornici priznava važnost teh predmetov, ki so na dnevnem redu, potem lahko vsak za ta modus procedendi glasuje in odseki takoj jutri lahko pričnejo svoje delovanje in ob istem času se lahko posvetujemo v ustavnem odseku in ako gospodje zapuste stališče, katero so dosedaj zavzemali, da se ne spuščajo v meritum vprašanja glede volilne reforme, ako torej zapuste to stališče in se podajo v meritum, potem lahko v doglednem času pridemo do popolnoma normalnih razmer, ker je, kakor sem že dne 22. sept. t. l. povdarjal v imenu katoliško-narodne stranke, naša stranka pripravljena, v tistem hipu, ko je osigurana volilna reforma, spreminiti se takoj v ponižno, popolnoma regularno opozicijo. Potem uporabite ali zlorabite svojo večino, kakor hočete. (Poslanec dr. Tavčar: »Boste pravi backi!«) Jaz slabo slišim, kaj bomo? (Poslanec dr. Tavčar: »Slovenca« sem citiral — boste pravi backi!«) Vsaj tisto je pa Vam rekel »Slovenec«, da ste Vi backi. (Veselost na levi.)

Pot do normalnih razmer.

Gospoda moja, mi pridemo lahko do popolnoma normalnih razmer, ker če vlada od vseh strani dobra volja, se tudi v ustavnem odseku lahko hitro zjedini. Glede nameravane volivne reforme ni nobenih posebnih težav, samo en predpogoj je, da vsiljajalno in odkrito hočemo napraviti volivno reformo. Jaz pridem sedaj nazaj na to, kar sem danes dopoludne predlagal glede načina postopanja, za katerega je seveda potrebno soglasje vseh strank te zbornice, odnosno vseh gospodov poslancev, ker ako samo eden ugovarja, ta modus ne gre, ker je v protislovju z opravičnikom.

Zato stavim na gospoda deželnega gla-

varja vprašanje, ali hoče on sedaj vprašati zbornico, ali soglaša soglasno s takim postopanjem, kakoršno sem jaz v imenu katoliško-narodne stranke danes dopoludne predlagal? (Burno odobravanje in ploskanje na levi in na galeriji.)

(Po tem govoru je glavar stavil tozadevno vprašanje na zbornico, a vsi poslanci nemško-slovenske zveze so ugovarjali in s tem pokazali, da jim ni nič za ljudstvo.)

Iz deželnih zborov.

Koroški deželni zbor je včeraj odobril regulacijo Bele od Galicije do njenega izliva v Dravo. Od stroškov 70.000 K prevzame 50 odstotkov država, 20 odstotkov dežela in 30 odst. interesente. Poročilo o podružnici nižjeavstrijske dež. zavarovalnice za življenje rente in nezgode se je sprejelo in je dež. zbor oddelku za starostne rente dal 4000 kron podpore. Za 300 kmetskikh uslužbencev za vsakega po 50 kron v blagajnico za starostne rente. Poslanec Dobernig je zahteval interurbani telefon mej Celovcem in Dunajem. Poslanci so ostro napadali poštne razmere na Koroškem.

V češkem deželnem zboru nadaljujejo Nemci obstrukcijo, vendar je v odseke niso prenesli in odseki delujejo. Torej v vseh ozirih je nemška taktika, ako se ozremo na kranjski in češki dež. zbor — najrazličnejša. V proračunski komisiji češkega dež. zbora je bila včeraj živahna debata. Nemci so zahtevali, naj se dež. zbor peča samo z gospodarskimi zadevami. Čehi so pa povdarjali, da dež. zbor ni kak okrajni zastop. Namen Nemcev je, preprečiti z obstrukcijo državno-pravno adreso.

Gališki deželni zbor je sprejel poročilo šolskega odseka. Nekateri poljski govorniki so se živahno ogrevali za — pouk nemščine.

Zborovanje dež. zborov bo trajalo do 6. novembra. Glede češkega dež. zbora je tekom prihodnjega tedna pričakovati, ako ga bo vlada zaključila, ali ako bo dalje zboroval.

Avstro-Ogrska hoče zopet protestovati.

Grofu Goluchowskemu menda še ne zadošča, da je žalostno proslul se svojim vetom povodom volitve papeža, da je spravlil monarhijo v krivo luč pred svetom ter izzval tolikih protestov. Ne! To mu še ne zadošča, ako se potrja vest, ki prihaja iz Rima, da hoče namreč naš grof, ki se sicer najbolj odlikuje s tem, da nima nikake lastne volje protestirati tudi proti imenovanju kardinala Merry del Vala državnim tajnikom. Gospod grof, ki tako čudno vodi naše vnanje stvari, je menda zapal fiksni ideji, da najbolj koristi monarhiji, ako na vseh straneh zbuja — nasprotstva proti njej! Razun, to se umeje — v Berlinu.

Socijalisti in odložitev carjevega potovanja v Italijo.

Rim 16. (B) Eden turinskih listov priobčuje razgovor s socijalističnim poslancem Morgarijem, ki je bil eden glavnih provzročiteljev vojne, uprizorjene proti obisku carja Nikolaja, v katerem razgovoru je Morgari izjavil, da socijalisti niso računali na to, da bo moglo biti potovanje odloženo radi tega. On meni, da odložitev napravi velik utis na proletarijat v Rusiji. Njegovo radi tega potovanja že naznanjeno interpelacijo, da so razširili po Rusiji v pol milijona iztisih. Morgari izjavlja, da, ako bi bil tudi car prišel v Rim, ne bi bilo prišlo do nobenih pomembnih sovražnosti, ker so socijalisti v Rimu v mali manjšini, ter je zaključil, da se socijalisti, ako car pride v Rim, vzdrže vsakega sovražnega pojava, ker so že dosegli svoj namen. »Giornale d' Italia« pravi, da je odložitev potovanja bolešno zadela poslanika Nelidova, ki se je vedno toplo zavzemal za to potovanje.

Volitve v Bolgariji.

1. novembra se bo zbralo novo sobranje. Volitve bodo v kratkem. Splošno mnenje je, da bo vlada le težko dobila večino. Ljudstvo ni za kneza in opozicijska stranka razvija po deželi tako strastno agitacijo, da zamore to imeti velike posledice za Bolgarijo. V Plevni so očitno napadali krono, ker hoče vsiliti ljudstvu svoje pristaše. Volitvam sledi gotovo veliko iznenadenje.

Iz brzobjav.

Rim. Apostolskim vikarjem nad Suteonom in centralno Afriko je imenovan pater Franc Xaver Geyer iz Mongreziacije sinov presv. Srca Jezusovega.

London. List »Times« javlja iz Pekinga dne 12. oktobra, da se je med nekim plesom na angleškem odposlanstvu minolega torka poskušalo razpršiti v zrak prostor, v katerem se nahajajo eksplozivne tvarine, ki s'uzijo v obrambo odposlanstva. Položene so bile žice v zvezo z električno baterijo ali zveza je odrekla iz nepoznanega vzroka. Zaklopnica in priprava za viziranje

Dalje v prilogi I.

sta bila ukradene, ali pozneje zopet najdene v mestu urjencev.

Dunaj. Ogrski državniki so zapustili Dunaj, ker bo vladar imel dva dni opravila obiska belgijskega kralja. Lukacs, grof Andrássy in Tisza se vrnejo jutri zopet na Dunaj, ker bodo v ponedeljek zopet sprejeti od cesarja. Cesar se menda še brani odobriti novi vojaški program liberalne stranke.

Inomost. Proti svobodni laški univerzi bodo nemški meščani in dijaki priredili protestni komers. Laških pijakov je do sedaj vpisanih 140. Lani jih je bilo vpisanih 100. Pričakujejo še 60 laških dijakov iz Gradca in z Dunaja. Trgovska zbornica je odklonila predlog, vtikati se v ta spor.

Inomost. Spravna pogajanja mejtirolskimi nemškimi konservativci in kršćanskimi socialisti se nadaljujejo. Izvolil se bo odbor, ki bo izdelal skupni program; stranki se bota združili na skupno ime, vendar poslanci obeh strank ostanejo do novih volitev v svojih sedanjih klubih.

Budimpešta. Khuen je odtavil načelnika komiteta Ivarhely, ker se je branil pomagati pri naboru vojaških prostovoljcev.

Szegedin. Veteranci, ki so se udeležili vstaje l. 1848, so položili na Košutov spomenik venec z napisom: »Tudi danes smo še pripravljeni iti v boj za Tvoje ideje«.

London. Londonski župan je dobil oficijelno naznanilo, da bo avstrijski cesar spomlad obiskal angleškega kralja.

Rim. V slučaju, da bi prišel car v Rim, je bilo dolženo, da bi poslovalo 5000 mož policije in 18.000 vojakov. Nad 1000 socialistov je bilo aretiranih, mnogo izgnanih iz Rima.

Slovenski kranjski liberalci so v zvezi z nasprotniki slovenskega naroda — z Nemci!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Dve obstrukciji: ena za ljudstvo — druga proti ljudstvu. Poslanci nemško-slovenske zveze se torej nočejo vdeležiti nobene seje ustavnega odseka, ki bi razpravljala o volivni reformi. To je silno ljudsko stališče liberalne stranke. Včeraj je bila sklicana seja ustavnega odseka in naši odsekovi člani so pol ure čakali na gg. liberalce, a njih bilo. Taka je resna volja liberalcev spremeniti sedanji krivični volivni red. Kaj zahtevajo liberalci od naših poslancev? Liberalci hočejo, da naši poslanci prej odstranijo vse, s čimer bi mogli nadaljevati obstrukcijo. Tega pa naši poslanci seve nikakor ne morejo storiti. Kako bi neki mogli verjeti ljudem, ki so pred dnevi glasovali za nujnost dr. Susteršičevega predloga o volivni reformi, sedaj se pa sej dotičnega odseka nočejo udeleževati! Naši poslanci vzdržujejo svojo obstrukcijo v korist slovenskemu ljudstvu, liberalci pa obstruirajo proti ljudstvu, ker se sej ustavnega odseka nočejo vdeleževati. A liberalci obstruirajo tudi še drugače proti ljudstvu. Naši poslanci so dokazali, da nočejo škodovati niti najmanjši ljudski koristi s tem, da so predlagali, naj se vse točke dnevnega reda odkazejo odsekom in pristavili so, da ne bodo tudi v zbornici nasprotovali poročilom, ki bodo na korist ljudstva. Naši poslanci so storili s tem to, kar je dr. Susteršič že pred meseci naznanil na svojih volivnih shodih. Liberalci pa tudi o tem nočejo nič vedeti, ker hočejo, da bi se naši poslanci popolnoma odrekli volivni reformi in dali iz rok vse orožje. Ako bi bili liberalci res prijatelji ljudstva, tedaj bi gotovo sprejeli vsaj ta predlog naših poslancev in odkazali točke dnevnega reda odsekom. Tega pa niso storili! Tako sedaj liberalci, ker nočejo delati v odsekih, obstruirajo proti ljudstvu. Med razlogi za tako svoje početje navajajo, da bi naši poslanci glasovali potem v zbornici le za take predloge, ki bi bili v korist kat. narodnim volivcem, za zadeve na korist volivcem liberalnih poslancev pa bi ne bili. To trditve izpodbija stališče naših poslancev, ki so za vse upravičene za-

hteve. Predno pa je v tem mogoč dogovor, morajo poročila priti vendar v dotične odseke. Proti upravičenim zahtevam mestnih volivcev naši poslanci niso bili nikdar in ne bodo; omenjamo le tozadevnega delovanja gospoda poslanca Povšeta, zato v tem oziru pisarjenje liberalcev ni drugega, nego poskus, s takimi trditvami pokriti nerodno liberalno taktiko. Mej upravičene zahteve bi seveda naši poslanci ne šteli podpora nemškemu gledališču. Ali se nemško-slovenska zveza boji razprave v tej zadevi? Na drugi strani so se izgovarjali liberalci z opravičnikom. V tej zadevi jih je sijajno pobil dr. Susteršič z govorom, katerega prinašamo v današnjem »Slovencu« in ki dokazuje, kako skrajno neljudski je nastop naših liberalcev. Opozorjamo samo na način postopanja v državnem zboru za pomoč po uimih poškodovanemu prebivalstvu in na stališče nemško-slovenske večine v našem deželnem zboru. Proti takemu postopanju liberalcev se bo pač združilo ljudstvo v še številnejše vrste in vsi protiposkusi liberalcev bodo ostali tako malenkostni, kakor je malenkosten prašek sredi viharja. Zato so tudi vsi »Narodovci« upi, da bi nastala mej našimi poslanci nesloga, brezvspešni. Naši poslanci vedo, kaj so dolžni ljudstvu. Uprav smešno pa je, da »Narodovci«, ki so leta in leta spravljali deželno gospodarstvo v velik deficit, ki so metali denar za protiljudske potrebe, sedaj jokajo za denarjem, katerega sedanje zasedanje stane, a sami nočejo nikjer delati, samo da bi preprečili volivno reformo. Ob takem vzdihovanju se končno utegnemo pomeniti še za denar, katerega dr. Tavčar kot deželni odbornik neopravičeno dobiva, za kar se mu pa v »Narodu« ne zdi vredno vzdihovati. Liberalci naj se napenjajo kolikor hočejo, vendar takega sredstva, da bi nas oslepilirili v zadevi volivne reforme, pa le ne bodo dobili!

Odseki našega deželnega zbora torej po krivdi liberalcev ne delujejo. V včerajšnji seji finančnega odseka so bili razdeljeni novejši referati, nakar so naši odsekovi člani opozarjali liberalne člane naj opuste svoj sklep, s katerim so se postavili na stališče, da ne poročajo, a liberalci so ostali pri svojem. Tako bo po krivdi liberalcev počivala tudi vloga dež. šolskega sveta o zvišanju plač učiteljem in tudi ribniška prošnja. Nekaj čudnega se je pa zgodilo z upravnim odsekom. V seji deželnega zbora v sredo je načelnik upravnega odseka Lichtenberg izjavil na vsa usta, da upravnega odseka ne bo sklical. Včeraj je pa dobil od katoliško narodnih članov odseka pismo, v katerem se ga poziva, naj odsek z ozirom na nujni dr. Susteršičev predlog o cesarjevem armadnem povelju, takoj skliče. Lichtenberg je bil v velikih škripcih. Malo čudno bi bilo pač, ako bi on, ki je od cesarja imenovan namestnikom dež. glavarja, zlorabljal svoje načelnništvo in se s tem protivil patrijotični izjavi. Ves obupan je letel Lichtenberg najprej k Heinu. Tudi pri drugih ljudeh je iskal sveta. Če je šel tudi h kaki stari babi, ki iz kart prerokuje, še ni znano. Končno je v nasprotju s svojo izjavo v sredo, sklical upravni odsek k seji, ki bo v torek ob 9. uri dopoludne. Ta je pa doledna!

Liberalni grajščaki med ljudstvom. Vzdigni se, Evropa, oči odpri, ker dogajajo se čudeži. Na Kranjskem hodi sedaj liberalna grajščinska gospoda med ljudstvo in dokazuje, da je splošna volivna pravica, kakor jo zahtevajo katoliško-narodni poslanci, za kmete silno nevarna in obstrukcija v deželnem zboru strašno škodljiva. Dokaz rabi ta-le: Kako more kmet dopustiti, da bo imel hlapec ž njim vred enake pravice? Res modro! Ti ljudje seveda ne povedo, da se gre za to, da bo imel vsak kmetske pravice pri volitvah v deželni in državni zbor kot grajščak in da se popravi ta ogromna krivica, ki sedaj daje nekako 70 osebam pravico voliti deset poslancev. Hlapci se ne bodo nikoli organizovali

proti svojim gospodarjem; grajščaki so pa v svoji večini še združeni z liberalci proti kmetom. Najdelavnejša med grajščinsko gospodo sta v tem oziru gospoda Lukmann in Feliks Staré. Prvi je, kar je najbolj čudno, na delavskih Jesenicah v občinskem odboru zagovarjal to stališče. Jesenice so izrazito delavski kraj. In občinski zastop je šel Lukmannu na lim. Da on ne upošteva delavca, je umljivo; da ga pa slovenski občinski odborniki ne vpoštevajo, je samo znamenje, kako globoko se je že zalezal tam gori nemški duh. Pri dotični seji je bilo tudi nekaj liberalno mislečih slovenskih izobražencev. A niso niti žgnili. Bojé se Lukmana. Nauk: Skrbimo za Jesenice! Seveda vidimo pri tem tudi stališče naših liberalcev glede na volivno reformo. A o njihovi resnosti smo se že tudi drugje prepričali. Drugi — Feliks Staré, ki je ob zadnji volitvi veleposestva volil ob strani Šveglja in Lukmana in hkrati kandidiral kot slovenski kandidat za kmečke občine, je v tem oziru nekoliko zmedel na Rovih. A ta njegov vspeh ni vreden piškavega oreha. Ljudstvo z občinskim odborom vred natančno vé, pri čem da je. Drugje mu gre slabo. Neki župan iz Kolovškega obližja mu je odgovoril, ko ga je nagovarjal, naj se izrazi dotični občinski odbor proti splošni volivni pravici tako-le: »Gospod Stare, vas naše občinske stvari prav nič ne brigajo. Kedar bom potreboval sveta v občinskih zadevah, ga k vam ne pojdem iskati.« Našim županom velja: Pojdi in stori tudi ti tako!

Občinski odbor na Jesenicah v službi Luckmannovi in Heinovi. Zgodilo se je, česar nismo pričakovali od — slovenskih mož. Občinski odbor na Jesenicah je v svoji seji dne 11. t. m. soglasno izjavil, da »obsoja pogubonosno (!) obstrukcijo v deželnem zboru kranjskem« da »volilna reforma ni nujna«, torej za sedaj nepotrebna. Nikjer na Kranjskem ne čutimo krivičnega pritiska in nenasitnega pohlepa najhujšega našega narodnega nasprotnika tako bridko kakor ravno na Jesenicah, kjer se Nemci šopirijo vedno nersramnejše in predrzneje, vedno neznosnejše zavedajoč se le predobro zveze Hein Schwegel-Tavčar-Luckmann. Koliko borbe nas je stalo še v polpreteklem času, da smo tej občini ohranili slovensko lice, koliko žrtv so prestali in prenesli delavci, da je občinski odbor ostal v rokah domačih, slovenskih mož! Dan na dan se čujejo klici po splošni in enaki volilni pravici, ker jedino ta, jedino splošna in enaka volilna pravica more naše slovenske Jesenice ohraniti slovenske in naše. Katoliška narodna stranka, ki ji je na srcu v resnici naše ljudstvo, je porabila zadnje postavno sredstvo, da ljudstvo pride do svojih pravic, pričela je z obstrukcijo, da se raztrga pogubna nemško-liberalna zveza, da se uniči krivična premoč Nemcev v deželi. In to pravično, to prepotrebno obstrukcijo obsodijo kot pogubonosno tisti odborniki, ki so na podlagi slovenskega programa in po milosti katoliške stranke, prišli v odbor zato, da rešijo Jesenice nemškega žrela. Zoper nujnost splošne in enake volivne pravice se izjavijo ljudje, ki se živé in redé od žuljev ljudstva. Žalostna nam majka, da imamo take, izdajalce, na Jesenicah, kjer se bojuje boj za pravično posest. — Tozadevni predlog je stavil v občinskem odboru Nemec Luckmann, kije deželni poslanec v privilegirani kasti nemških baronov, tisti Luckmann, ki je davno tako strastno govoril zoper ustanovitev slovenske trgovinske šole, tisti Luckmann, ki je pri zadnjih občinskih volitvah napel vse moči, da bi slovenske Jesenice spravil pod nemško komando, tisti Luckmann, ki je v zvezi Schwegel-Tavčar! In na predlog tega sladkega Luckmanna se je jeseniški občinski odbor izjavil soglasno zato, naj na Kranjskem še nadalje gospodarijo nemški liberalni baroni, slovensko ljudstvo pa naj se tem nemškim baronom še nadalje klanja. Tužna nam majka! Luckmannove resolucije poslanec Pogačnik, kateremu je bila baje

poslana ni izročil dež. zboru, ker Pogačnik ni Luckmannov poslanec. Dotično resolucijo naj predloži, Nemec Luckmann, da še bolj osmeši tiste Jeseničane, ki so glasovali za tako resolucijo.

Švegljevi backi! Liberalni poslanci globoko tiče v zadregi. »Narod« vpije, da je ves hripav, in to še bolj kaže, da je zadrega liberalcev silno velika. Poslušni slugenemških veleposestnikov so prevzeli žalostno vlogo, da z vsemi sredstvi nasprotujejo volivni reformi, ki bi bila na korist slovenskemu ljudstvu v deželi. Tako hlapčevsko so se vdinjali Nemcem, da gredo skozi drn in strn za nemške veleposestniške interese. In, da bi to njihovi pristaši ne videli, mečelo skale na »klerikalce«. Slovenskim liberalcem se nakrat ne zdi nujna sprememba volivne reforme, za katere nujnost so še le pred par dnevi glasovali v zbornici pri točki, naj se dotični nujni dr. Susteršičev predlog odda ustavnemu odseku. To kaže vso hinavščino slovenskih liberalcev in kaže, kako so le hoteli vjeti naše poslance, da bi jih potem oslepilirili za volivno reformo. Slovenskim liberalcem se ne zdi nujno, spremeniti voliv. reda, ki ne da duška slovenskemu ljudstvu v deželi, volivni red, s katerim ima okolu 45 nemških veleposestnikov deset poslancev, na tisoče slovenskih kmetov pa le 16 poslancev. Ne le da nočejo priti liberalci k sejam ustavnega odseka, celo agitirajo, kjer imajo le količkaj vpliva, proti volivni reformi. Tako eramotno protiljudsko postopajo slovenski liberalci proti temu, da se slovenskemu ljudstvu razširijo pravice. Vse slovenske liberalce vodi Šveglj, vse izjave, katere je Tavčar podal, bile so le kopije Švegljevih izjav, Tavčar je izjavljal na vsa usta, da je s Švegljem v popolnem soglasju Švegljevi backi!

Predrznost liberalnih učiteljev. Mnogi liberalni učitelji so sedaj na delu, da bi na deželi pridobili kega, ki bi se izjavil proti nujnosti volivne reforme. Razume se, da pri tem lažejo in slikajo volivno reformo v najhujših barvah in ne pokažejo sedanjega krivičnega razmerja številah ljudskih zastopnikov z številom zastopnikov drugih slojev. Ta predrznost nekaterih učiteljev je tem večja, ko ob istem času zahtevajo od naših poslancev, naj bi glasovali za zvišanje učiteljskih plač. Zato je nastop nekaterih liberalnih učiteljev v prid zastarelemu protiljudskemu in protislovenskemu sistemu skrajno netakten in uprav kričanje je, da si pač zase hočejo razširiti pravice, kmetu, ki je glavni davkoplačevalec, pa skušajo ovirati razširjenje volivne pravice. Gg. učitelji naj torej pri svoji agitaciji v bodoče vpoštevajo to, da predno se kmetu ne razširijo pravice, tudi o marsičem drugem govoriti ni! Pritiskajo naj torej na svoje liberalne poslance, da se postavijo na stališče volivne reforme in bolje bo tudi za učitelje.

Tudi poslanec z 19 volivci nasprotuje volivni reformi. Naši poslanci so popolnoma vrgli liberalcem krinko razobraza, da tudi najzabitejši liberalci vidi kako Šveglj-Tavčarjeva družba nasprotuje volivni reformi. Celo dr. Danilo Majaron ki se še vedno upa hoditi mej idrijsko delavstvo, se napenja v tej družbi Ni čuda, da je prišel pihati proti volivni reformi tudi g. Majaron, ki ima sedaj, ko ga je zapustila Idrija, celih 19 volilcev. In tako sijajno izvoljeni poslanec, naj bi ne nasprotoval volivni reformi. Če ji že nasprotuje 10 nemških veleposestnikov, ki je pri volitvah dobilo vsega skupaj okolu 45 glasov, zakaj bi ji ne nasprotoval tudi g. dr. Danilo Majaron, ki je kot poslanec trgovske zbornice dobil le okolu 19 glasov! To je po mnenju liberalcev popolnoma vestno!

Nova nevarnost za nemško-slovensko večino v dežel. zboru je, da bo odslej morala res vedno biti večina v zbornici. Včeraj je malo manjkalo, da se ta večina ni ponesrečila, ko je dr. Krek pri čitanju vaeučiliške interpelacije predlagal, naj se konstatira, da ni zbornica sklepčna. Liberalni poslanci, ki so sedeli v svoji klubovi sobi pri svojem običajnem narodnem delu

pri — piket partiji, so nervozni prihiteli v dvorano. Tako bodo naši poslanci liberalcem še večkrat zmešali piket partije in tudi še kaj drugega!

K sklepu ribniške občine. Ribniški občinski zastop je sprejel peticijo na dež. zbor, v kateri pravi: „V nadi in z iskreno željo, da se v visokem deželnem zboru prične resno in stvarno delovati, si vsa občinska zastop nujno prositi, da visoki deželni zbor posreduje pri c. kr. vladi, da se te zakonite določbe glede obrtnega davka na krošnjarstvo čimprej spremene tako, da bodo smele občinske naklade sklepati in pobirati samo tiste občine, v katerih imajo krošnjarji svoje redno bivališče.“ To je popolnoma pametna resolucija. V nadi, da se prične v deželnem zboru resno delovanje za ljudstvo se je v tej zadevi oglašil tudi že poslanec Jaklič. To pa ni nobena izjava proti opravičeni naši obstrukciji, kajti le od liberalcev je odvisno, da se izvrši želja po rednem delovanju in če se to ne godi, so krivi liberalci, kar se je jasno pokazalo v zadnjih dveh sejah deželnega zbora. Mi popolnoma stojimo na stališču ribniškega obč. zastopa. da se prične v zbornici resno in stvarno delovanje za ljudstvo, ki bo doseženo po volivni reformi. Želim tembolj, da pride do razprav, ker bo potem mogoče prijeti odločno tudi deželni odbor, za katerega sklepe je odgovorna liberalna večina in ki je ravno sklenil one krošnjarske naklade, proti katerim se krošnjarji opravičeno pritožujejo in radi česar je pojasnil naše stališče na shodu v Ribnici dr. Šusteršič. Svetnik Višnikar pa seve pri tem ni zasledoval koristi krošnjarjev, ampak vse kaj drugega. In na namene takih „ljudskih prijateljev“, kakor je Višnikar, bi bilo treba paziti, ker zadnji čas zopet prihajajo na dan taki „ljudski prijatelji“, ki se boje, da bi kmet ne prišel do pravic. Takim „ljudskim prijateljem“ je pokazati vrata, kajti kar je treba storiti za ljudstvo, to naši poslanci vedo bolje nego tak mož, kakor je Višnikar in so to tudi že večkrat z vspehi dokazali.

Dr. Šusteršič vzgaja svojega sina za nasprotnika slovenskega naroda! Tako so nakrat pričeli sedaj kričati »Narodovci«, ki tvorijo v Svegljevi politiki rep. Na tej zadevi seve ni nobene resnice, kajti dr. Šusteršičev sin je vpisan za Slovence in se bo svoje narodnosti izvestno zavedal bolj, nego tisti, ki so politični hlapci nemških baronov in grofov. Dr. Šusteršičev sin je bil lani v zavodu oo. jezuitov v Kalksburgu, a je moral radi bolehnosti letos priti v Ljubljano, kjer le radi tega nadaljuje svoje študije v nemškem oddelku tukajšnje gimnazije, ker bo drugo leto zopet vstopil v zavod oo. jezuitov v Kalksburgu. Ondi so tudi sinovi odličnih slovenskih liberalcev, mej njimi sin gospoda dr. Stora iz Ljubljane, ki svojega sina gotovo tudi ni poslal v Kalksburg radi tega, da bi se raznarodil, ampak da bi se dobro vzgojil. Drugače je položaj pri onih slovenskih liberalcih, ki imajo ves čas gimnazijskih študij v domovini svoje dečke vpisane v nemškem oddelku. »Narod« naj si ogleda tiste svoje pristase v Ljubljani, ki so edina opora »Schulvereinskih« šol, doma zanemarjajo slovensko vzgojo, deklice pa pošiljajo v Huttov zavod. Če želi »Narod«, da pričnemo z imenikom tistih njegovih pristasev, ki svojo deco puste res raznarodovati, mu lahko postrežemo. Čudno je, da se »Narodovci« može, ki so v veliki, vsemu slovenskemunarodu skrajno pogubni politični zvezi z Nemci, tako »pohujšujejo«. Hinavci!

Liberalci so pa — može! Na dan 13. oktobra je bila napovedana licitacija daca za idrijski sodnijski okraj. V zakupu imela je ta dac dežela Kranjska za preteklo leto. Sedaj naj bi bilo drugače. Gospoda Janeza Grudna, posestnika v Jeličnem Vrhu pri Idriji, poznate vsi. Liberalci ga stavijo povsod na čelo. Načelnik je »Okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji«, bil visoka glava pri »Sokolu«, več let je županoval v Doleh nad Idrijo, uživa čast načelnika cestnega odbora ter bil celo liberalni kandidat za deželni zbor. Mogočen in dobro znan mož torej. Ta je povabil obrtnike, gostilničarje in mesarje, da bi se razgovorili, ali bi ne ka-

zalo, da izlicitirajo prizadeti obrtniki sami v idrijskem sodnijskem okraju dac na vino in meso. Velmoža Grudna je na to pooblastilo mnogo obrtnikov, da v njih imenu licitira. Prvi je podpisal pooblastilo za-se Gruden sam. Za njim precejšnja vrsta drugih iz Idrije. Tudi iz Spodnje Idrije, Zirov in Ornega Vrha obrtniki so se izrekli za to. Pride dan licitacije — 13. oktober. Mož, ki je pooblastil samega sebe ter s svojim podpisom privabil še marsikak podpis, pustil je na cedilu samega sebe in svoje tovariše — niga bilo na dan. Pravili so, da se je odpeljal istega dne v Ljubljano! Živel! može! Biti načelnik cestnega odbora je pa vendaz-le — »festa«.

Prečastitim poverjenikom družbe sv. Mohorja, slovenskim duhovnikom! Gosp. poverjeniki, Vaša je zasluga, da šteje Mohorjeva družba toliko članov. In če bi Vi vsi pobirali pri plačevanju knjig samo po jeden novčič, pomislite, koliko bi nabrali za našo prepotrebno šolsko družbo sv. Cirila in Metoda! Nemec in Lah, podpisana od c. kr. vlade, potujčujeta nam naše otroke. Nemec in Lah delata na to, da bi izginil slovenski narod iz te zemlje, kjer počivajo kosti naših dragih. Na Laškem so se celo oficirji upisali v laško šolsko družbo, in nemški šolski družbi prihaja pomoč iz Nemčije, da zamorejo s tem denarjem potujčevati našo kri. Gre se za to, da rešimo domovino, da rešimo slovenske otroke narodu, da ne padejo v laško in nemško žrelo! Boj za obstanek slovenskega naroda poojstril se je na vsej črti. Vsak dan nam postaja jasnejše, da bi izvestna gospoda najraje videla, da bi ne bilo slovenskega naroda. Brate Korotance izročili so nemški večini na milost in nemilost, prav tako štajerske Slovence, a ubogi Primorski siromaki so potisnjeni od c. kr. vlade v laške roke. Rešimo našim bratom deco, postavimo se v bran! In pomoč jim bode velika, če vsak poverjenik stori svojo narodno in versko dolžnost do družbe sv. Cirila in Metoda. Slovenci, rešite uboge slovenske otročiče!

Pred 20. leti. Od laške meje smo prejeli: Pred 20. leti bival sem v Ljubljani. Takrat bi ne bil šel Slovenec v nemški kazino za nobeno ceno. In ko bi bili koga videli, da je bil notri, smatrali bi ga bili izdajalcem slovenskega naroda. Ze 20 let je, kar nisem bil v Ljubljani, a dozdeva se mi, da se je moglo vsled zveze z Nemci v tem oziru marsikaj spremeniti, ker morajo sedaj slovenski listi svetovati Slovincem, naj ne hodijo v kazino, ker so v kazini sklenili, da naklestijo vsakega Slovence, kdor pride notri. Moj Bog! Kako se je vse spremenilo! Pred 20. leti bi bili mi naklestili vsakega naših, ki bi se bil drznil prestopiti prag kazine, sedaj pa silijo Slovenci notri in Nemci jih naklestijo. Dal Bog, da bi se povrnili oni časi, da bodo znali Ljubljancem brez nemških pestij soditi, kaj zahteva od njih narodni ponos. Se-ve, če se bodo vezali z Nemci celo taki Slovenci, ki hočejo biti narodni, ne bo temu boljše, zato pa je skrb vseh rodoljubov, da dajo vsakemu zavezniku Nemcev ono staro ime, s katerim smo jih nekdanj krstili — nemškutar! Kdor se veže z nasprotnikom slovenskega naroda, z Nemcem, ta nima pravice, da bi ga imenovali Slovence, pa naj si še tako nadevle ime slovenskega liberalca tak je samo: nemškutar! Proč z Nemci in nemškutarji — to je bilo naše nekdanje geslo in bode naj tudi v bodoče, če hočemo, da se otrese slovenski narod — nemškega jarma!

Izjava. Mi podpisani na grdo obrekovanje »Slov. Naroda« z dne 5. okt. 1903 tu javno izpovem, da smo na vabilo našega g. župnika prošnji za odpust vojakov tretjeletnikov in za splošno volilno pravico popolnoma prostovoljno podpisali. Za te za kmeta prekoristni in pravični prošnji so naši podpisi vsak dan na razpolago. Gnjusi se nam neopravičeno zaletavanje »Slov. Naroda« na našo duhovščino, ki vestno spolnjuje svoje dolžnosti. — V Št. Vidu pri Zatičini, dne 6. okt. 1903. — Anton Kastelic, župan dobovske občine; Janez Kastelic, svetovalec. — Franc Skerjanc, župan bukovške občine; Franc Gerden, svetovalec. — Franc Zajec, župan občine Za-

gorica; Jožef Zajec, odbornik. — Franc Slak, župan občine Stehanjavas; France Slak, Jerni Mustar, svetovalec. — Franc Kastelic, župan občine Podboršt; Ignacij Avguštinčič, Ferdinand Zajec, svetovalec. — Franc Sever, župan občine Velike Pece; Josip Kramar, Anton Kastelic, svetovalec. — Anton Lisjak, župan občine Radohovavas, Franc Grablovc, svetovalec.

Javno vprašanje na zdravniško zbornico Kranjsko. Zdravniško zbornico Kranjsko vprašamo, jeli v soglasju s stanovsko častjo zdravniško, ako zdravnik, ki je že več let v kakem kraju nastanjen, po občinskem slugi kmetom objavlja svoje ordinacije. Za odgovor damo odmora pet dni!

Slovensko trgovsko društvo Merkur je razposlalo svoječasto vsem gg. trgovcem mesta Ljubljane in nje okolice neko okrožnico. Hateri je bilo pridejano pismo ljubljanskega gremija in posebna tiskovina kot izjava dotičnega trgovca, ki je bila le za izpolniti in podpisati. Ker nam še dosedaj niso došle vse izjave nazaj, prosimo opetovano, da nam gg. trgovci one izjave nemudoma izpolnjene in podpisane vrtni blagovolijo.

Banka »Slavija« in Bovec. Iz Boveca nam poročajo: Kakor znano, je napravil letošnji požar ogromno škodo. Izmed zavarovalnic se je najbolj odlikovala s točnostjo »Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani«. Nasproti pa se je umazala vseslovenska »Slavija«. Mnogo strank ni hotelo niti podpisati polbotnice in so nastopile tožno pot. Več jih je pa bilo mnenja, da je najboljšje, se ne prepirati in pretrgati vsako zvezo z banko ter so raje trpeli škodo. Radi tega je »Kat. pol. društvo v Bovecu« na svojem občnem zboru 4. t. m. sklenilo tole resolucijo: »S skrajno ogorčenostjo izjavljamo današnji občni zbor svoje obžalovanje, da se je banka, katera hoče veljati pred svetom za najbolj slovanski zavod, obbovški nesreči pokazala setako malo prijazna pogorelcem.«

Iz Rojana. V četrtek popoldne smo spremili k večnemu počitku rodoljuba Andreja Čokelj, gostilničarja pri konsumnem društvu. Blagi mož zapušča vdovo in devetero otrok. Udeležba pri sprevodu je bila res velika in priča kako ljudstvo sočustvuje s težko prizadeto družino. Rojansko pevsko društvo »Zarja« je pelo žalostinke na domu pokojnikovem kakor tudi nekoliko časa po potu. Sprevod se je pomikal v mestno župno cerkev Nov. sv. Antona, zato da se je vsled obilnega občinstva lepše in lažje razvijal. Bog potolaži in preskrbi vdovo in mnogostevilne sirote!

Za konjerejce. Na prošnjo konjerejskega oddelka vsled sklepa v seji dne 10. julija t. leta je c. kr. kmetijsko ministarstvo sklenilo, da se bodo na Kranjskem posestnikom, ki vzreajo vsaj po enega žrebčeka pravilne rasti pingavske, oziroma noriške pasme do dovršenega drugega leta, dajale podpore po 400 kron na leto. Dotične podpore se po dovršenem prvem letu lahko ustavijo, če bi se pri žrebčku pokazala nesposobnost za plem; istotako po dovršenem drugem letu. Po preteku dveh let namerava c. kr. kmetijsko ministarstvo kupiti žrebce, ki so bili dve leti subvencionirani ter kažejo plemensko sposobnost. Prošnjo za subvencije naj se vlože na c. kr. žrebčarski oddelak v Gradcu ter naj se v njih navede natančni rod žrebcev.

Kako postopajo z nami šolske oblastnike. Pismo. Svojega sina Antona sem pošiljal 6 let v šolo. V šestem letu na spomlad je bila vsa vas kontumacirana, potem je dobil tudi ta vročinski bolezen in ko je ozdravel ter bi imel hoditi v šolo, sem ležal jaz devet tednov v postelji, a ta fant je najstarejši in sem ga moral imeti doma za delo in postrežbo. V prvem in drugem četrtletju je imel še precej ugodno spridevalo, za tretje četrtletje in ob koncu je pa ostal neizprašan. Ker je bil v IV. razredu in 6 let v šoli sem mislil, da bo hodil v ponavljano šolo, pa kar naenkrat se zahteva, da mora hoditi vsak dan v šolo. Prosil sem ustmeno in pismeno, naj se ga oprostí vsakdanje šole, a se mi je odbilo pri dežel. šol. svetu z izgovorom, da moj sin ni sposoben, kar pa ni bilo res, ampak je bil samo neizprašan, toda ga šolski vodja ni sprašal ob začetku šol. leta, kar bi bila njegova dolžnost, ampak ga je kar v vsakdanjo šolo silil. Ko sem videl da šolske oblasti nikakor nebejo meni dati pravice, sem pošiljal fanta po zimi — torej sedmo leto — v šolo, na spomlad sem ga pa doma obdržal. Zato sem pa bil kaznovan od okrajnega šol. sveta, a pritožba se mi je odbila; za zadnja dva meseca se mi je pa prisodilo zopet 28 kron globe. — Pritožil sem se na

Ljubljano najbrž z takim vapehom kakor vselej, ko se nobeni kmetski pritožbi — naj je še tako utemeljena — ne ugodi. Kmetje ne znamo delati poklonov kar se nam zameri, a da bi se tako pometalo z nami in nas pritiskalo z denarnimi globami v časih, ko je za denar tako hudo, to vendar ne gre. To sem priobčil javno, da svet zve, kako se ravna z nami, kako se ščiti krivica. V Dobropoljah 12. oktobra 1903. Jožef Zevnik, posestnik

Brezšrčna mačeha. V goriško bolnišnico so pripeljali te dni 9letno deklico Marijo Jančič iz Kojškega, hčer Karola Jančiča in pokojne Franciške. Deklica je namreč po životu tako pretepena, da se ji je kri na večih krajih tako zadržila, da je zatorej deklica potrebna zdravniške pomoči. Uboga deklica pripoveduje zdaj, kako jo je mačeha vedno pretepala in ravnila z njo surovo in brezšrčno, ko ni bilo očeta doma, prav tako, kakor da bi se hotela iznebiti. Gorje pa jej je bilo še le potem, ko se je proti komu kaj pritožila. Mačeha je namreč v takem slučaju svoje izbruhe nad njo podvojila. Zato pa ji ni preostajalo drugega, nego trpeti in jokati. Pred par dnevi je pa oče opazil, da deklica ni več to, kar je bila in opazil je tudi na njenem životu posledice surovega tepenja. Pripeljal jo je zaradi tega v Gorico v bolnišnico, mačeho pa je naznanil sodniji, in ta jo je v resnici tudi aretirala.

Lahi in mi. V Italiji v Asti slavili so spomin na pok. Vit. Alfieri-ja. Navzoč je bil tudi minister Nasi in tržaški poslanec V. kurije Hortis, katerega je minister prav radostno pozdravil. Tako delajo laški poslanci. K nekomu na Slovenskem, ki igra neko veliko ulogo, čegar ime pa za molčimo za sedaj, ker se nočemo, da bi ga svet prehitro spoznal, prišel je neki ruski učenjak, kateremu je ta slovenski junak naznanil, — da ga ni doma. »Kri sicer ni voda« — a pri nekaterih naših ljudeh se je menda že vsa kri spremenila v vodo vsled pregorskega — nemškega objema! Proč z nemškutarji, da ohranimo slovenski narod na naši sveti slovenski zemlji.

Obozarjamo na inštrat »Hotela Sangrad« pri Kranju.

Konferenca sodalitatis za Radovljiško dekanijo se vrši 21. oktobra t. l. na Koroški Bili.

Stavka v Trbovljah. Premogarska družba grozi delavcem, da jih več ne sprejme na delo, ako danes ne vstopijo na delo. Menda so pa bile prazne grožnje, — ker ima južna železnica samo še za nekaj dni premoga.

Jellek pa mora bit' časten občan, tako se je razlegalo prošlo nedeljo po Teharjih iz ust pod vplivom štorovske tovarniške gospode stoječih teharskih nemčurških občinskih odbornikov. In res so ga rajhovca Jelleka zopet izvolili častnim občanom teharskim. Kakor je znano, ima Jellek diplomu častnega občana že izza prve izvolitve, katero pa je namestništvo razveljavilo. Sedaj se bo menda oddahnil revež, ki je privandral slovenske časti lačen tako daleč in se mu je končno vendarle izpolnila njegova najsrčnejša želja. No, ponos pač ne more biti na piškavo čast častnega občana, kajti kaj takega bi si tudi kdo drug lahko kupil. Odborniki, ki so ga volili, so vsi materijelno odvisni od njega. Značajan človek bi se sramoval iz takih rok sprejeti častno diplomu in prepričan naj bo, da ga nihče ne zavida za čast, ki mu jo izkazuje njegovi nemčurški podrepniki na Teharjih in v Storah. Prihodnji občinski odbor bo z Jellekom hitro obračunal, kajti dnevi nemškutarije na Teharjih so štet.

Poxor slovenski trgovci in obrtniki. Iz Šmarja pri Jasišah se nam piše: O naših razmerah se je že marsikaj pisalo v časnikih, ali marsikaj imamo še na s. cu. Občna želja je, si pridobiti poštenega slovenskega trgovca. Ni ga kraja, kjer bi tako silno potrebovali poštenega slovenskega trgovca, kakor pri nas; pa tudi ne kraja, kjer bi tako lahko in dobro izhajal, kakor tukaj, kajti naš kraj je velik in obljuden, in razun treh in pol Nemcev ali nemškutarjev pa ves slovenski. Naša dva trgovca strastni veliki Nemec Wagner, znan kot raznaševalec raznih novic, in kričeči Janez Johan Löschnigg, znan kot jako zanesljiv in zaveden narodnjak dokler kaj nese, drugače jo pa obrne, ta sta za res že postala prava apotekarja. Občna je govornica, da v apoteki ceneje kupiš nego pri naših trgovcih. Zatorej je pa že tako daleč prišlo, da kdor le more se jih kljub tako zvanim »Vorzugspreise« izogne. Ti »Vorzugspreise« se pa tako razumejo, da plačaš le kilo kave enake kakovosti za 60 do 80 h. dražje nego pri Kolencu ali Matiču v Celju, če pa kako obleko potrebuješ, pa že sploh tukaj za kupiti ni, ker po eni strani te oblečejo, po drugi pa slečejo, in prisiljen si, če hočeš dobro blago po primerni ceni kupiti, romati h Vaniču v Celje. Zares skrajni čas je, da se tukaj naseli pošten naroden trgovec. Dobro mu bode brez dvoma. Ravno tako potrebujemo dobro izvežbanega poštenega slovenskega krojača in čevljarja. Dela

je obilo. Toraj na noge slovenski trgovci in rokodelci. Kdor prej pride, prej meje! Nevarnost je da nemudoma ta mesta ne prevzamemo. Slovenske časopise pa prosimo, da to občno željo blagovolijo v prid slovenskim trgovcem in rokodelcem razglasiti. — V Smarju pri Jelšah je iz vsega, kar smo povedali, za trgovca, ki ima le nekaj gotovine, jako ugodna prilika. Trg sam je sedež okrajne, davkarije, notarijata, advokata, osem razredov ljudske šole, finančne straže, okrajnega oddelka in kontrolnega vodstva, žandarmerije, fara pa šteje nad 5000 duš. Razun tega pa je trg ne le sredotčje petih bližnjih občin, marveč kot sedež uradov vseh 14 občin smarskega okraja. Omenjamo še, da bo še tekom tega leta rogaška železnica prometu izročena in ima Smarje potem svojo popolno štacijo, kar bo trgovino gotovo še bolj pospeševalo. Sedaj pa je jeden trgovec opustil trgovino, ter ob privarčenem premoženju privatno živi, sta v trgu, kakor zgoraj omenjeno, samo le dva nemška trgovca. Slovenski trgovec bi torej tukaj brez dvoma z najboljšim vseh trgov. Ljudstvo že komaj pričakuje slovenskega trgovca! Obče geslo je »Svoj k svojim«!

— Radi »Tukaj!« tri dni zapora. Iz Smarja pri Litiji se piše: Včeraj 16. t. m. je bil v Litiji kontrolni shod, katerega se je vdeležilo večje število mož in mladeničev. Pri klicanju imen se je oglasil posestnik Franc Sirk iz Lupnice pomotoma s »tukaj« mesto nemškimi »hier«. Za to pomoto, ker o kaki demonstraciji ali nagajivosti pri tako poštenem možu kct je omenjeni Sirk ne more biti govora, ga je odvedel orožnik takoj v zapor in — kakor smo čuli — je dobil 3 dni zapora. Žena je vsa prestrašena, ko je zvedela to žalostno novico, delo stoji v vinogradu, a revež mora tičati v zaporu. Ali je prav, da se tako postopa s kmetom, ki ni nič hudega mislil in se je le pomotoma oglasil slovenski? Zahtevamo, da se krivica takoj popravi in mož izpusti iz zapora.

— V Litiji se snuje pevsko društvo. Lepo število pevk in pevcev se je že zglasilo.

Kletarski tečaj za ljudsko-šolske učitelje na kmetijski šoli na Grmu se je završil, kakor se nam poroča, v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev, v ponedeljek, dne 12. t. m. Ves čas je podučeval deželni potovalni učitelj g. Fr. Gombač in sicer vsako dopoldne od 1/2. do 1/2. 12., t. j. 3 ure zapovedena teoretično, popoldne od 2. do 5. ure pa praktično. Isti učitelj, ki so se udeležili sedanjega tečaja, se udeležijo še splošnega tečaja. Dne 9. t. m. je omenjeni tečaj inspiciral cel dan in sicer od jutraj od 8. do 1/2. 12. dopoldne ter od 2. do 1/2. 6. zvečer, deželni šolski nadzornik g. Fr. Levec, ter se je o tem tečaju prav pohvalno izrazil. Upajmo, da bomo mogli tudi o prihodnjih enako poročati.

— Pozno prijeti tatovi. V noči od 1. na 2. decembra leta 1899 so neznani tatovi ulomili v klet gostilničarja Slaček v Sčavniški dolini ter mu ukradli pet litrov žganja. Iz kleti so potem prišli v kuhinjo in lopo, odkoder so hoteli s silo vdreti v sobo, kjer je gospodar spal. Streljali so v duri ter grozili gostilničarju, da ga umorijo, če ne da denarja. Ker k sredi niso mogli ulomiti vrata, razbili so okna in eden je vrzel goreč šop slame skozi okno v sobo. Nato so še zažgali gospodarsko poslopje. Skode so napravili za 1572 kron. Takrat je orožništvo brezuspešno iskalo hudodelce. Se-le 5. t. m. sta se izdala zakon-ska Anton in Apolonija Horvat, kočarja v občini Dervanje. Pri prepriu sta si začela predbacivati storjena zločinstva. To so sli šali drugi ljudje, ki so javili orožništvu, katero je aretiralo slaboglasno dvojico.

— Zlostna slika. V nekem goriškem listu čitamo: »Dne 5. t. m. so priredili vojaški novinci v Dolenji Branici ples za slovo. Ples se je vršil v nekem hlevu in pri plesu je bilo tudi mnogo dečkov. Devetletni deček Jakob Dražič bil je tudi tam in sedel je v nekem koritu. Vsi fantje bili so pijani in tako tudi vse plesalke. Neka plesalka je pri odpoitku sedla na dečka Dražiča. Deček jo je prosil, naj ne sede nanj, a zastonj. Na dečkovo vpitje pristopili so drugi ljudje, da bi spravili z njega plesalko. Pa predno so odstranili z njega pijano plesalko, je imel deček že zlomljeno rebro. Dražiča prepeljali so v goriško bolnišnico usmiljenih bratov«.

— Družba sv. Cirila in Metoda opozarja narodno občinstvo, da naj po dokončanih državih počitinah zopet začneja svoje vneto družbino delovanje. Na počitnicah sem ter tje Vaši otroci za njo — sedaj je pa vrsta na Vas, stariši. Vaš te dni na Jesenicah odprti vrtec vreo otroci, da jih je skoraj za 2 razreda preveč. Delujte in pošiljajte nam torej dohodkov: v Vaših rokah sta 2 razreda na Jesenicah, mesto enega. Hudo je zavračati otroke ki žele do nas. In Jesenice, domorodci, to bi bila menda jako važna postojanka za nas. Prosim Vas, ne-

umornega delovanja! — Družba sv. Cirila in Metoda sta izročila g. g. brata Perdana zopet 1000 kron od vžigalce. Mi ne moremo prehvaliti narodne vneme te sl. tvrdke. Iz zgodovine družbe sv. Cirila in Metoda se ne izbrise ime Perdan nikoli. Upamo, da tudi nikdar iz srca slovenskega rodu. — Če pripomnimo, da koncem tega leta prejmemo menda zopetnih 1000 K od tod, povedali smo vse. Kaj vam v očigled temu storiti, Slovenci, to veste.

— Delo pri Bohinjski železnici. Iz Bohinjske Bistrice nam poročajo: Pred kratkem smo poročali, da delo v bohinjskem predoru prav urno napreduje. Zdaj so pa prišli do preje neznanih zaprek. Kar naenkrat so prišli v predoru do močnih studencev, ki so napolnili predor toliko z vodo, da se je moralo ustaviti delo. Voda stoji na koncu predora nad 1 m visoko. Nekaj dni že je ustavljeno delo, vendar pa je upati, da voda kmalu odteče, ker je polagoma jela že upadati. — Med tujimi naseljenci se dobi tudi pri nas vedno kaj ljudi kterim je vse drugo ljubše nego delo. Te dni je aretiralo orožnik iz Bistrice nekega Hrvatca, ki se je pritepel čez hrib iz Podbrata, kteri menda ni imel drugega opravila kot igranje, seveda tudi prepovedanih iger. Bil je precej vroče krvi, vsled česar se je tudi orožniku zoperstavil, a orožnik mu je pokazal, da ne pozna šale in mu v brambi zataknil bajonet v nogo, vsled česar se je kmalu razgrela kri ohladila. Spravili so ga potem na voz in odpeljali v Radovljico.

— Poročil se je g. Jos. Morauc, trgovec, z gđ. Terezino Teply, dne 14. t. m. v Kranju.

— Iz Trsta poročajo: Predvčerajšnjim se je imel pred tukajšnjim dež. sodiščem zagovarjati zaradi tatvine že preje kaznovani Rudolf Juriz za in sodišče ga je obsodilo na dve leti težke ječe. Ko je zatoženec slišal obsodbo, zagrabil je križ in svetilnik ter ju vrzel zmerjaje proti sodniku. Posamezni koščki razbitega križa so zadeli sodnika. Sodišče ga je obsodilo še na jedno leto ječe. Razgrajača so štirje pazniki odpeljali iz sodne dvorane.

— Na živinozdravniški visoki šoli dunajski je te dni rektor povedal slušateljem, da se njihovim zahtevam v kratkem deloma ugoti. Lansko leto so namreč akademiki zahtevali temeljite preosnove živinozdravniškega študija in odpravo »kuršmidov«. Sedaj se namerava ustanoviti vojaško akademijo tudi za akademike, tako da bodo v bodoče vsi slušatelji in živinozdravniki imeli iste predstudies — maturo. Voj. živinozdravniki z akademično izobrazbo bodo tudi lahko postali štabni živinozdravniki, katerih še sedaj ni v naši armadi. Civilni slušatelji se vesele uspehov, katere jim je prinesel »štrajk« pa se pripravljajo, da dobe še kaj tudi od naučnega ministra. Zahtevajo nalik živinozdravniškim akademikom drugih držav — doktorat!

— Vinska trgateg v ljubljanski okolici. Vabilo na vinsko trgatvev, katero priredi gasilno društvo Vič-Glince v nedeljo, dne 18. oktobra t. l. v gostilni g. Janko Travna na Glincah. Začetek ob 5. uri popoldne. Vsopred: 1. Prihod viničaric, viničarjev, župana ter njegovega spremstva z godbo. 2. Trgatev. 3. Šaljiva pošta in korandoli korzo. 4. Prosta zabava in ples. — Vstopnina 20 vin. za osebo. Čisti dohodek namenjen je za zoporni aolniški sklad gasil. društva. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— Najvišje odlikovanje Grand Prix je dobil domači izdelek, kranjski redilni prašek za prašiče, dr. pl. Trnkoczyja redilno in varstveno sredstvo v mednarodni razstavi živil v kristalni palači v Londonu l. 1903. The International Food, Grocery & Allied Trades Exhibition August September 1903 Crystal Palace London, G. E. foreign Section.

— Hrvatske novice. Velik požar je bil 11. t. m. v Čučičevem selu, župnije Pečeno. Pogorelo je 18 hiš. Škoda znaša nad 72.000 kron. — V »Veliko kavarno« v Bakarju so vlomili v noči od 14. na 15. t. m. nepoznani tatovi ter odnesli s seboj vse, kar so mogli nesti. Bili so še toliko predrzni, da so si v kavarni skuhali kavo in čaj. — Na smrtni postelji ležečemu posestniku Pic-Bistroviću je ukradla kmetica Vrbanić že leta 1899. več obligacij v vrednosti 2104 kron. Za zločin so izvedeli stoprav ter kmetico zaprli. — Jednako pravno st p r i c. k. r. vojaštvu. Na kontrolnem shodu v Poreču je domobranski kapetan iz Pulja prečital odnose zakone v nemškem jeziku, nato jih je drug častnik preolmačil v laški jezik — a vendar je bilo pri kontrolnem shodu tri četrtine Hrvatov! — Za mesnega kapetana v Osijeku bo najbrže imenovan Vasilje pl. Bolešević. — »Za glagoljicu«. Pod tem naslovom je izdal knjigo v Spljetu D. Mikadić — Novi učitelj na glasbenem zavodu v Zagrebu so nastavljeni:

učiteljem teorije Ciril Funtek, ki je dovršil svoje studije v Pragi in je znan tudi kot komponist, učiteljem goslanja Vlačav Huml, ki je dovršil z izvrstnim vspehom svoje studije v Pragi obenem s slavnim Kubelikom in je bil koncertni mojster Ivovske filharmonije, učiteljicam solo-pevanja pa je imenovana poznata operna pevka Leonija Brückl. — Amerikanec Gordon Bennett je daroval hrvatskemu tamburaškemu društvu v Dubrovniku tisoč kron.

Novice iz kočevskega okraja.

? Pri obdnem zboru »šulferajnske« podružnice v Kočevju se je trudil priti v odbor tudi nek protestant. Le po naporu nekaterih vplivnih oseb se je to preprečilo.

? Nemci v Kočevju pridno nabirajo novce za »Studentenheim«. Imajo baje nabranih že več tisoč. Sveda bi se tu ne vzgajali le nemški dijaki, marveč z veseljem vsprejemali tudi slovenski dijaki — kot ja ničarij. Domačih tako nimajo veliko. Kaj pa Kranj in Novomesto, ki imata tudi gimnazije?

? Iz Kočevske Reke je pretekli teden odšel kaplan g. Jožef Gliebe za župnika v Gorenico.

? Popihal je je Janez Tomšič iz Stop pri Velikih Laščah, ki je bil pri vojaki lovcih v Brucku ob Muri. Toda naveličal se je vojaške suknje, zato si je izprosil pri predstojnikih dopusta 20 dni. Ko je prišel domov, se je takoj preoblekel v civilno obleko in jo popihal v Ameriko. Doslej ga niso dobili, mislimo, da jo je srečno odkuril.

Jeseniske novice.

Prav do zemlje ponižno se je poklonil Lukmannu naš župan s svojim občinskim odborom preteklo nedeljo, ko je soglasno sprejel njegov predlog, naj se še na dalje tlači slovensko ljudstvo na Kranjskem. Glasovali so za predlog vsi kmetje, ki se sedaj z raznimi argumenti brez prave podlage izgovarjajo, da so »potegnili« z Luckmannom. Liberalci učitelj Rant, poštar Schrey, trgovec Trevn pa so glasovali za predlog za to, ker so liberalci in se hlade pod okriljem zveze Schweigel-Tavčar. No, se bomo že še obširneje pečali z našim županom in občinskim odborom. zlasti z njihovim gospodarstvom v občini.

„Narodova“ stranka se še vedno ne upa sklicati javnega ljudskega shoda v Ljubljani!

Ljubljanske novice.

Vedno lepše. Opetovano smo že opozarjali na nakano nekaterih nemško čutečih ljubljanskih trgovcev s posebnim ozirom na Binderjev sistem, ter tudi že poročali o nekaterih njihovih vseh. Danes smo v prijetnem (?) položaju poročati zopet o novih vseh. Teh ne nemškutarske agitacije. Zadnji čas sta namreč privandrala v Ljubljano dva predrzna nemšurčka eden k tvrdki A. Stacul v Selenburgovo ulico, drugi pa k J. Benediktu na Stari trg. Ta nemškutarska agitacija toraj ni popolnoma brezvspešna in ne smemo je prezirati. Radi tega opozarjamo slavna uredništva vseh slovenskih časopisov, da tem počenjanju posvetijo nekoliko pozornost ter take agitacije od strani takih trgovcev, ki žive od slovenskih grošev, slovenski javnosti pokažejo v pravi luči. Eden najmarljivejših pomagačev Binderja je pomočnik Fabiani pri tvrdki Peter Lassnigg, ki tako rad izživ. nastopa z nemškim trakom in nemško kravato, pri tem seveda pozdravljaše na levo in desno s »heil«. D. tični komij se vede v trgovini, kakor bi ne znal slovenski ter nahruli slovensko stranko po nemški. Vprašamo torej gospoda Petra Lassnigg a, je li on to počenjanje svojega pomočnika odobrava in kako je opravičuje? Teh in enakih agitacij mora biti konec, zakaj potrpežljivost nam je minula, ter se bomo odločno branili proti temu, da bi nemškutarski nastavljenici izpodrivali slovenske. Tako ne sme iti naprej! Ljubljana je bila slovenska in slovenska mora ostati in če gotovi gospodje tega uvideti nočejo, prišli bodemo z drugimi argumenti, da jim našo voljo odločno pokažemo!

Društvo tiskarjev na Kranjskem ima v nedeljo, 18. t. m., ob 9. uri zjutraj v dvorani prejšnjega »Katol. doma«, sestanek po § 2., imajoč nalogo, razmotrivati društveno organizacijo, naj se li ista spoji z vsemi kronovinami v enotno, skupno centralo ali naj poslujejo še v bodoče posamezne kronovine z lastnimi blagajnami, tvoreče samo zvezo društev, kot doslej. V svrhu eventualnih perečih pojasnil povabljen je k

sestanku kot poročevalec tajnik zveze avstrijskih tiskarskih društev, g. Dvořák iz Dunaja. — Na večer ob 7. uri priredi društvo istotam zabavni večer, pri katerem sodelujejo iz prijaznosti: gđ. Vida Kočevar, g. Filip Kranjc, g. kapelnik Hilarij Benišek ter slav. slov. pevsko društvo »Ljubljana« pod vodstvom g. prof. Dekleve. Godbene točke oskrbi slav. ljubljanska društvena godba. — Po članih upeljani gostje dobro došli!

Novo pokopališče v Ljubljani, kakor čujemo, bo na ljubljanskem polju. Zadeva je baje že odločena. Stalo bo ondi, kjer je poleg Janeževih hmeljnih nasadov zidano znamenje. Mesto zgradi do novega pokopališča cesto. Govori se, da bo mesto napravilo svojo mrtvašnico z raznimi razredi, kjer bodo ležala trupla onih, ki v Ljubljani umro. Načrte za novo pokopališče že izdeluje g. Trummler.

Kletarski tečaj za gostilničarje in druge interese v Ljubljani. Da se morejo tudi ljubljanski in izvenljublanski gostilničarji ter drugi interese kolikor toliko poučiti o umnem kletarstvu, priredi deželni potovalni učitelj za vinstvo g. Fr. Gombač, dne 27., 28. in 29. ter evetualno še 30. t. m. 3—4 dnevni kletarski tečaj v Ljubljani po naslednjem načrtu: Na kaj je gledati pri nakupovanju grozda in mošta ali vina? Kaj se bolj izplača? Kaj je vzrok, da se ponekod pridelujejo jako kisl, bolj šibka in malobarvna vina? Kemična sestava mošta in vina ter pretvarjanje raznih sestavin. Kaj prouzroči in pospeši pretvarjanje in razkrajanje teh osobito sladkorja, ki se v grozdu nahaja? Naprava belega in črnega vina po starem in francoskem načinu. Naprava belega vina iz črnega grozda. Naprava desertnega vina. Kipenje mošta. Pogoji za kipenje. Fizijologija raznih koristnih in škodljivih gliv in bakterij. Vporaba umetno gojenih kvasnih gliv ter alkohola za olajšanje pokvarjenega ali šibkega vina. Vporaba raznih sredstev in priprav za ohranjenje zdravega vina. Pretakanje in umetno čiščenje vina z raznimi čistili; priprava in raba teh osobito filtrov. Zboljšanje mošta in vina po Chaptalovem, Pasteurovem in Scheelovem i. dr. načinu ter z odkisanjem. Pripravljanje in rvananje z vinom vamenjenim za steklenice; etiketiranje in hranjenje teh. Nastop in zabranitev raznih vinskih bolezni in vinskih napak. Ozdravljenje pokvarjenih vin. Strokovna preseja raznih vin po okusu in po njihovi sestavi. Pravilno mešanje vin. Pripravljanje, popravljanje ter hranjenje vinske posode. Kemično določevanje sladkarja, kisline in alkohola v vinu in moštu z raznimi pripravami. — Ako se zglati večje število udeležencev, bi se vršil poduk za Ljubljance v takem dnevnem času, ko se lahko od svojega posla odstranijo, za izvenljubljanske udeležnike pa v takem času da se lahko popoldne ob gotovih urah odpeljejo naslednjega dne pa zjutraj zopet vrnejo; toraj od 8. ali 9. do 12. ure dopoldne. Dan in uro pričetka se še pravočasno naznani. Poduk bo brezplačen ter se bo vršil v preskušalni kleti pod kavarno »Evropa« na Dunajski cesti. Interesenti naj se blagovole zglasiti najkasneje do 26. t. m. v pisarni g. Fr. Gombača pri dež. odboru v traktu na Vegove ulice v pritičju in sicer od 8—12. ure dopoldne ter od 3—6. ure popoldne. Za pismene zglasitve zadošča naslov: Fr. Gombač v Ljubljani.

Poročili so se: Jožef Koprivec, mesar z Angelo Hauptman, posestnik. — Poročil se je danes v frančiškanski cerkvi g. Bogomir Grill, gozdni nadzornik z gđ. Hedviko Posch, učiteljico. — Gosp. Stefan Stanko, stavec, se je poročil z gđ. Kristino Braun, šiviljo.

Ciparji in ostali ljubljanski tičarji imajo letos slabo letino, prvih kot drugih je na barju in na Golovcu in v mestnem logu malo. Na trgu je naprodaj še precejšnje število cip, ne manjka se pa tudi divjačine, ki je pa seveda kakor zdaj že večina živil prav »salamensko« slana in draga!

Na južnem kolodvoru je ponesrečil pripenjač Alojzij Jug, stanujoč na sv. Martina cesti št. 28. Pri pripenjanju vozov ga je prijel za desno roko in pritisnilo za sredinec.

Izseljevanje. Danes ponoči se je odpeljalo v Ameriko 15 oseb, iz Amerike pa je došlo v Ljubljano 11 oseb.

Izgubljeno. Črkostavčeva žena D. P. je izgubila danes dopoldne denarnico, v kateri je imela okoli 3 K drobnega denarja.

Prisiljenec pobegnili. Prisiljenec Jakob Oeklingar, 62 let star, iz Schärdinga na Zg. Avstrijskem, je dne 15. t. m. zjutraj, ko je delal na travniku pri prisilni delavnici, pobegnili.

Konj splašil. Fijakarskemu hlapcu Jožetu Mence se je včeraj zvečer na južnem kolodvoru splašil konj in mu z vozom všel po Kolodvorskih ulicah, kjer ga je prijel fijakarski hlapec Josip Simončič. Nesreča se ni nobena pripetila.

Tatvina Gostilničarki Mariji Glinšek na Radeckega cesti št. 2 je bilo v noči od 15. na 16. t. m. iz zaklenjene kleti na Radeckega cesti št. 16 in iz zaklene omare ukradenih dvajset steklenic žganja in likerja. Tatvino je najbrže izvršil neki delavec, ki je po dnevu imel v kleti opravila in je bil sam v kleti.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe, Mestni trg, št. 27, telefon št. 99. Od 9. do 15. oktobra je dela iskalo 24 moških in 50 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 17 moškim in 40 ženskim delavcem, v 39 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. jan. do 15. okt. došlo 2353 prošanj za delo in 2303 deloponudeb, v 1389 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj moški: 1 trgov. pomočnik meš. stroke, 5 natakarjev, 2 trgovski slugi, 1 hišnik (brez otrok), 5 konjskih hlapcev, 1 trgov. vajenec, ženske: 2 prodajalki spec. in manuf. stroke in 2 začetrice, 3 natakarice, 2 hotel. sobarici, 3 gostil. kuharice, 7 gostil. deklic, 6 kuharic, 8 deklic za vsako delo, 6 deklic k otrokom. — Službe iščejo: moški: 3 pisarji, 1 trgovski potnik, 1 vrtnar, več trgovskih slug, 1 hišnik, 1 graščinski sluga, 2 kočijaži, ženske: 1 šivilja na dom, več rač. natakaric, 2 fini gostilniški kuharici, več prodajalk in blagajničark, 2 trafikantini, 3 sobarice. Oddati je stanovanj z 1, 3 in 4 sobami, več mesečnih sob, prodajalna. V najem se iščejo stanovanj z 1-3 sobami. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Kozlerjeva pivovarna je letos zvarila že 40.000 hektol. Pivo te domače pivovarne je vedno boljše in lahko vpešno konkurira s tujimi pivi, katerih se v Ljubljani mnogo popije. S tujimi pivi se jemlje zaslužek do mačim delavcem, zato bi bilo želeli, da bi Slovenci po gostilnah zahtevali piv iz domačih pivovar. Tako bi se širila do mača industrija, kar bi bilo tudi na korist ostalega prebivalstva.

V deželno bolnico so prepeljali včeraj 18 let starega delavca Antona Donarto iz Polja občina St. Peter. Včeraj ob pol 9. uri dopoldne padel je pri zgradbi nove farne cerkve v Tenje pri St. Petru kakih 15 metrov globoko z odra in se hudo poškodoval.

Koncert društvene godbe ob prosti vstopnici bo danes zvečer v restavraciji pri „črnem orlu“ v Gospodskih ulica h. Začetek ob 8. uri zvečer. Na vsporedu bodo jako zanimive točke.

Ljubljanka je zadnje tri dni narasla za 0,90 m. nad normalom. Sava je narasla pri Zalogu za 0,40 m. nad normalom.

Orgljice je kradel. Danes dopoldne prišel je mlad fant v Blaznikovo prodajalnice in izbral dolgo časa orgljice. Nazadnje mu niso bile nobene všeč in je odšel. Ko je trgovec Blaznik pregledal futevale, je našel, da v enem futevalu ni orgeljic. Tekel je za fantom, a fant videviš, da se ga zasljuduje, je vrgel orgljice na cesto in je zbežal.

Delovanje trgov. društva „Merkur“. Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ naznanja svojim članom, da bo otvorilo v sredo dne 21. t. mes. stenografski tečaj. Poučeval bo g. Žiga Vodušek vsako sredo od pol 9—10. ure zvečer. — Dalje bo otvorilo društvo v četrtek dne 5. novembra tečaj za knjigovodstvo. Poučeval bo g. I. Vole rač. oficijal mestnega magistrata. Pouk vršil se bo vsaki četrtek. — Pevske vaje vršile se bodo odslej vsaki torek in petek. Vsako soboto počenši z 7. novembrom se bodo prirejale plesne vaje v mali italijanski dvorani. Za gospode pričetnike pa se bodo vršile plesne vaje vsako nedeljo popoldne od 2—4. ure v društvenih prostorih, pričetek teh vaj bo jutri v nedeljo. Razun plesa vršile se bodo vse druge prireditve v društvenih prostorih. — Gospode člane opozarjamo na te prireditve ter jih prosimo, če se za razne prireditve še niso oglasili, da to čim prej store.

Dogodki na Hrvatskem.

Hrvatska opozicija zahteva sabor. Iz Zagreba.

Odkar ima Hrvatska novega bana, se je že večkrat poročalo po časopisih, da se kmalu snide tudi hrvatski sabor. Po najnovejših vesteh se je imel otvoriti sabor že v drugi polovici tega meseca, toda uradni list je proglasil to poročilo kot neresnično, češ, da hrvatski sabor ne more zborovati, dokler se ne povrne na Ogrskem vse v normalno stanje. Ta odgovor je pa čisto neumestno in neopravičen, kajti Hrvatska vendar ne more in ne sme biti vezana v izpolnjevanju svojega državljanškega delovanja radi neredov na Ogrskem.

Uradni list hrvatske vlade pa je odgovoril tako nespretno radi otvoritve hrvatskega sabora le zato, ker je bil menda vzemljen vlad vedno opozicijskih časopisov, ki zahtevajo, da se ravno zdaj snide hrvatski sabor, pa da razpravlja o težkem položaju, v katerem se nahaja Hrvatska. Naš članek »Hrvati molče na svojo škodo«

morda ni bil brez vsakega vpliva. Za Hrvate je sedanjí položaj zares osodopoln. V gmotnem pogledu jim preti strašen polom. Letnega proračuna ne morejo sestaviti niti za letos, a še manje za prihodnje leto. Potrošili so skoraj že vse zaklade in deželne investicije so za letos prenehale, ker ni denarja. Cinovništvo je nezadovoljno, ker mora živeti s plačami, kakoršne so bile pred tridesetimi leti. Trgovina in obrt nazaduje, a kmetijstvo je zacostalo v vsakem pogledu. Državni dohodki se od leta do leta zmanjšujejo, ker imajo Mažari ključke od državnih blagajn, pa prikračujejo Hrvate po svoji volji. Za šest let zahtevajo Hrvati, vsaj opozicija vedno, mažaroni še le v zadnjem času, da se spremeni finančna nagodba, a Mažari niti ne mislijo na to, a v sedanjih zmešnjav ni niti nobene nade, da bi prišlo kmalu do kakšnih razprav. Hrvati so zdaj še bolj sprevideli, kako škodljiva je za njih nagodba iz leta 1868 in da so jim po tej nagodbi popolnoma zvezane roke.

Zato se je hrvatska opozicija v zadnjem času malo ganila ter začela razpravljati o sklicanju hrvatskega sabora. »Hrvatsko Pravo« je v dveh člankih razložilo, kako potrebno je, da se ravno zdaj skliče hrvatski sabor, pa da sam reši finančno vprašanje med Ogrsko in Hrvatsko. Če Ogrska ni smatrala za vredno, da s Hrvati sklene novo nagodbo, potem imajo Hrvati prav, da proglasijo za se finančno samostalnost. Hrvatska treba dohodkov za svoj obstanek, a če jih Ogrska noče izročiti, potem imajo Hrvati prav, da si jih sami vzemo. Hrvatski sabor more enostavno zahtevati, da se državni dohodki na Hrvatskem pridržijo za državne potrebe na Hrvatskem in da se ne izročajo Ogrske kakor doslej. Hrvatska ni kriva neredov na Ogrskem, pa zato tudi ne sme biti vrhu tega še kaznovana z ogromnim državnim primankljajem, ki je deseg letos svoj vrhunec. — »Hrvatsko Pravo« zahteva zato odločno, da se skliče hrvatski sabor. Po našem mnenju bi se morala ravno zdaj razviti silna agitacija med hrvatskim narodom na samostalne financije. Zdaj je čas, da se pokaže hrvatskemu narodu ogromna škoda, katero trpi po tej nagodbi z Mažari. A treba narodu razjasniti, da bode ostal Mažar Hrvatu krivičen tudi še za naprej, čeprav sklene z njim nagodbo, kakoršno žele mažaroni, kajti dokler bodo Mažari pobirali dohodke Hrvatske, tako dolgo ostane Hrvat odvisen, a kaj pomeni biti odvisen v finančialnem pogledu, skušajo Hrvati ravno zdaj najbolje.

Mažaronom je ta zahteva opozicije seveda nekaj strašnega in uradni list jo pobija z vsi odločnostjo, češ, da hrvatski sabor ne sme sami na svojo roko nagodbo spreminiti, ker bi tako izvel nekaj nepostavnega in to je za slabjšega vedno nevarno. To je že res, če je drugi zaveznik pošteno ravnal in se držal nagodbe. Toda tudi mažaroni sami morajo priznati, da se ravno Mažari niso nikdar držali nagodbe, nego so jo kršili od leta do leta, kakor da je ne bi bilo. Če tedaj Mažaroni ni sveta postava, zakaj bi morala biti ravno Hrvatom, ki se morajo zdaj boriti že za svoj obstanek, ker Mažari prezirno gazijo ravno oni del nagodbe, od katere je odvisen ves napredek Hrvatske. Geslo vseh Hrvatov bi moralo biti ravno zdaj: samostalne finance. Za to je neobhodno potrebno, da se snide hrvatski sabor ter sklene spremembo nagodbe v tem smislu.

Čakati na dogovore regnikolarnih deputacij ne kaže, ker se more v tem času marsikaj dogoditi na Ogrskem ter za vselej preprečiti razne dogovore. Hrvatska pa poskrbi še o pravem času za svoj obstanek brez ozira na Ogrsko, kakor tudi le ta ne vpraša za Hrvatsko. Nagodba veže enako Mažare in Hrvate, a če se je Mažari ne drže, ne trebajo se je tudi Hrvati. Enake pravice za vse.

Profesura za mažarski jezik.

Te dni je bil imenovan za izvenrednega profesorja mažarskega jezika in mažarske književnosti na hrvatskem vseučilišču dr. Kazimir Greks, dosedaj profesor višje cisterciatske gimnazije v Pečuhu. Ta stolica je bila na hrvatskem vseučilišču že zdavnaj zasnovana, ali je ostala nepopolnjena, ker ni imela pravega zmišla. Toda Mažari so jo zahtevali, in poznato je, kako je hotel leta 1882. finančni ravnatelj David s silo odpreti mažarsko šolo v Zagrebu, ker ni bilo profesorja za mažarski jezik na vseučilišču. On seveda s svojo osnovo ni vspe, ker je moral zapustiti Hrvatsko radi mažarskih grobov, ali na vseučilišču se je pa vendar začel predavati mažarski jezik. Podučeval je pa le navadni učitelj in ne za to imenovan vseučiliščni profesor. Več let je bil učitelj mažarskega jezika naš zaslužni deželni arhivar dr. Bojničič, pa se je pred leti mislilo, da postane on redoviti profesor. Toda do tega ni prišlo. Med tem so pa Mažari vedno odločneje nastopali proti Hrvatom ter zahtevali učenje mažarskega jezika, in glasoviti predstojnik bogodastja in uka Kršnjavi je zares uvel mažarski jezik na treh srednjih šolah, kjer se uči kot fakultativno obligatni predmet v višjih razredih realnih gimnazij v Za-

grebu, Oseku in Zemunu. Zdaj je bil tudi čas, da se popolni stolica za mažarski jezik na vseučilišču. Kršnjavi je bil seveda zato, češ, saj imajo tudi Mažari stolico za hrvatski jezik na vseučilišču v Budimpešti. Toda to je vse kaj drugega na Ogrskem nego na Hrvatskem. Na Ogrskem živi od starine en milijon Hrvatov in Srbov in za te prebivalce je bila dolžna država osnovati stolico njihovega jezika; na Hrvatskem živi pa doseljenih Mažarov komaj do 80.000, in za njih paš ni potrebna ta stolica. Vendar pa je sklenila hrvatska vlada zasnovano omenjeno stolico čim prej popolniti. Zdaj je nastalo seveda vprašanje, kdo postane profesor za ta predmet. Bode li imenovan Hrvat ali Mažar? Še pred nedavnim se je računalo na domačo silo. In zares se je neki mlad srednješolski profesor popolnoma usposobil za to mesto, položivši vse izpite z dobrim uspehom na peštanskem vseučilišču. Toda navzlic tej dobri kvalifikaciji Hrvat ni dobil te stolice. Ko je videl, da je bil brez vspeha njegov trud, je zapustil celo Hrvatsko ter sprejel službo v Bosni na sarajevske gimnaziji, a mesto je dobil zgoraj imenovani Greks, kateremu je do te službe brez dvoma pomogel bivši ban Khuen, ker je bil sin njegov učenec omenjene gimnazije, kjer je služil do zdaj Greks. Ta se pri nas na Hrvatskem daje prednost tujcem pred domačimi. Sicer pa bode dr. Greks gotovo dolg čas v njegovem kolegiju, kar brzkone ne bode imel dijakov, pa ga za to neki opozicijski list že zdaj dovtipno tolaži, da naj se le precej s početka navadi na dolg čas.

Brez instalacije.

Letos izostane svečana instalacija rektorja na hrvatskem vseučilišču, ki se sicer obavlja vsako leto 19. oktobra. Tako je sklenil akademski senat, ker še do danes ni dala vlada nobene zadovoljščine za nečuvane razžalitive po zagrebškem redarstvu za glasovitih zagrebških nemirov. Poznato je, da je takrat redarstvo udrl v samo vseučilišče, tamkaj razžalilo rektorja Klaića, ki je branil svobodo na vs učilišču in dijake vseučilištnike, s katerimi je slednjič odšel sam pod redarstveno stražo k sodniji. Rektor Klaić s senatom se je radi tega potožil pri vladi ter osebno zahteval od bana zadovoljščino. Dijakstvo se je pomirilo le vsled tega, da dobi rektor zahtevano zadovoljščino. Toda to se ni zgodilo. B n Khuen je odšel, a pri vladi so zavrgli vsi proteste rektorjeve. Predstojnik redarstva, ki je sam vodil stražo na vseučilišče ter razžalil rektorja, je še zdaj na svojem mestu, mesto da je bil že zdavnaj radi omenjenega dela odstranjen. Ker sedaj vseučilišče ni dobilo še zdaj zadovoljščine, noče tudi opraviti svečane instalacije, da pokaže s tem vladi, da nso pozabljene razžalitive, ki jih je pretrpelo vseučilišče od zagrebškega nasilnega redarstva. Letos je, kakor znano rektor zagrebškega vseučilišča dr. Bujanović, profesor na bogoslovni fakulteti, a prorektor profesor Klaić, ki kani oditi v pokoj, ker mu vlada ni dala dopusta. Za vseučilišče bi to bila velika škoda, ker profesor Klaić spada brez dvoma med najzaslužnejše vseučiliščne profesorje in hrvatske učenjake, pa bi mu morala vlada že radi tega dovoljti prošnji, pa da se odpočine od napornega dela prošlega šolskega leta, ko je znal navzlic velikej razburjenosti med vseučiliščno mladitvijo vzdržati red vsaj v toliko, da se ni moralo zapreti vseučilišča.

Vstaja na Balkanu.

Tako imenovani generalni inšpektor makedonski Hilmi-paša hoče svet prepričati, s kako milosrčnostjo ravna Turčija z Bolgari v Makedoniji in da so Bolgari sami krivi, da Turčija ne more izvesti reform. Tako piše velikodušni Hilmi-paša v »Figaru«. Ali misli paša, da je svet res tako naiven, da bo verjel njegovim »velikodušnim« kesedam, ko vsa Evropa zna, da Turčija ne dopusti, da bi se bolgarski ubežniki vrnili mirno domov, marveč jim stavi kolikor mogoče težke pogoje, ostale Bolgare pa kaznuje z najbrezsrčnejšo kaznijo.

Izvanredno sodišče v Monastiru je obsodilo od 560 zatoženih Bolgarov skoro polovico. Od teh je 250 pregnanih v Malo Azijo. Tako torej izveduje Turčija svoje reforme!

Razna konzularna poročila pravijo, da vstaja ponehuje. Terorizem vstaskih komitejev napram bolgarskemu prebivalstvu postaja milejši. Prebivalci izročajo orožje. V samem monastirskem vilojatu je bilo zadnji čas neki izročenih 1800 pušk.

Srbski minister vnanih zadev, Nikolić, je izjavil nekemu belgrajskemu korespondentu, kot poroča »Pol. Cor.«, da bo Srbija napram Turčiji glede makedonskega vprašanja postopala vedno lojalno. Srbija upa in želi, da se pogoji izpolnijo in da v Makedoniji zopet jame cveteti krščansko in

kulturelno življenje. In zato Srbija z veseljem pozdravlja započeto akcijo Avstro-Ogrske in Rusije, ker pričakuje, da se s tem omogoči hitro izvedenje reform.

Bolgarska »Večerna Pošta« govori, da so v sultanovi palači odkrili zaroto, koje namen je bil, da strmoglavi sultana. Dvajset častnikov so zaprli ter jih nato obsodili v pregnanstvo.

Književnost in umetnost.

* **Musica sacra.** V nedeljo 18. okt. v stolni cerkvi pontifikalna maša ob 10. uri: Maša v C dur zložil Gregor Zangl, graduale »Locus iste« in ofertorij »Domine Deus« dr. Janez Benz.

* **Repertoir slovenskega gledališča.** Danes se igra drugič velezabavna Pastrova burleska s petjem in plesom »Le pa Lida«, ki je vzbujala pri premijeri toliko smeha in zabave. V torek se poje prvič v sezoni Parmova priljubljena opereta »A ma con ke«, ki jih je nanovo vprizoril g. rež. Lier. — Drama študira sedaj Zelenskega »Pravljico v Krišpinu«, izvirno narodno igro »Legionarje«; opera pa Puccijvevo »Boheme«.

* **Cerkvena glasba.** Pet Tantomergo in pet mašnih pesmi za mešan zbor, zložil Ign. Hladnik. Cena 1 K. Dobi se v Katoliški bukvarni in L. Schwentnerju v Ljubljani ter pri skladatelju v Novem mestu.

Iz op. 17. 26. in 35. je skladatelj izbral najlepše Tantomergo in mašne pesmi in jih tu v enem zvezku podaja cerkvenim zborom in to delo prav toplo priporočamo.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Zaradi cehe pretep. Globočnikovi hlapci iz Kranja so dne 22. septembra t. l. pili v Radovljici. Mej Francetom Svetecom in Janex Masterlom je nastal prepri zaradi zapitnine. Na Radoljiški postaji, kamor so prišli hlapci, da se domu odpelejo je Svetec skočil v Masterla ter ga je z nožem na desno stran glave udaril ter težko poškodoval. Kakor obdolženec trdi, je to le zaradi tega storil, ker je poškodovanec preveč sitaril. Sodni dvor ga je obsodil na 5 mesecev težke ječe. — V Ameriki je bival ter zamudil prvo naborno stavo Matija Mele, posestnika sin iz Grahovega in je bil zaradi tega obsojen na 8 dni ostrega zavora in 10 K denarne globe.

Oče namestu stna v zapor. Pri celjskem sodišču bi moral 35 let stari posestnik Jurij Plevnik presedeti dva meseca v zaporu. Namestu, da bi sam prišel v zapor, je poslal v zapor svojega očeta. Stari Plevnik je že precej časa sedel v zaporu, ko so oblasti zasledile sleparijo. Stari Plevnik je dobil zato povrh še en teden zavora, isto tako tudi radi sleparije mladi Plevnik, ki bo sedaj vendar le sam moral iti v zapor.

Razne stvari.

Majnovije od ravnih strani

Sa m o m o r d v e t n i k o v. V Klobuku na Moravskem se je včeraj vstrelil dr. Franc Palenik. Paleniku je namreč začelo primanjkovati denarja, nakar se je začel pošlašati denarja svojih klientov, vsled česar je bil obsojen na štirimesečno ječo. Prosil je za povišanje kazni, toda se mu ni ugodilo. Ko je včeraj dobil poziv, naj nastopi kazen, se je vsmrtil. — Nemir na vseučilišču. Iz Lvova se poroča: Akademski senat je sklenil, izključiti 7 rusinskih dijakov, kateri so se vdeležili demonstracije proti rektorju Filajeku. Mladorusinski list »Dilo« odobrava čin rusinskih dijakov; nasprotno pa so rektorju izrekli Poljaki množično sočalja. Tudi zbornica se je izrekla proti dijakom in pleskala njegov. ustupu. — Grobokop, ki je kopal svoj grob. Na pokopališču v Ipswich na Anglaškem je kopal grobokop grob, kar se vsu je vsled deževja omeščena zemlja na njega ter ga podaja. Predno je prišla pomoč, se je že zadušil. — Ženska vseučilišča na Japonskem. Prvo žensko vseučilišče na Japonskem je ustanovljeno šele dve leti, vendar pa že znaša število slušalk 800. Mnogo gospej in deklic med 12 in 35 letom iz najoddaljenejših krajev. Mnogo dijakinj namerava nadaljevati svoje študije v Evropi, posebno na Anglaškem, da si razširijo svoje obzorje. — Stavkajo mesarji in prekajalci v Liberecu na Češkem radi surovega nastopa oskrbnika klavnice. — Pri poroki prijet. V Warnsdorfu so orožniki pri poroki prijeli knjigovodjo steklarske tovarne, Henrika Senfter, ki jo je slavil s hčerjo svojega predstojnika. Dolže ga več nepravni činov. — Mrtvec v vlak. V nekem kupeju brzovlaka v Hanover našli so predvčeršnjim mrtvo telo 30 letnega, dobro opravljenega moža. Spoznali so v njem ravnatelja banke Fischer-ja iz Barmen, kateri je

pred kratkem od tam brez sledu zginil. Pre-
rezal si je žile na rokah in nogah ter si
slednjiš pogljal še kroglo skozi glavo.

Opoldnansko spanje znamenitih
mož Občno zasemehovanje je že pred dnevi
angliški minister Mr. Balfour, ker je začel
v zbornici dremati in smrčati. Pa to ni
edini slučaj. V dolgočasnih debatah gos-
poske zbornice so baje poslanci kar tekmovali
v dremanju. Voditelj liberalne stranke Sir
Henry Campbell Bannerman je znan, da
zamore tudi stoji s st. Lord Rothschild
ima navado, da v gledališču vsaj četrt ure
zaspi; znameniti amerikanec Mr. Pierpont
Morgan pa ima navado, da položi roke na
naslanjač svojega stola, noge pa dene na
pisalno mizo, da vsaj pet ali deset minut
sladko zadremlje.

Vožnja z avtomobilom pod vodo.
Amerikanec Simons Lake že več let skuša
konstruirati pripravo, katera naj bi bila na
pol voz, na pol ladja, in s katero bi bilo
mogoče, sprehajati se po dnu morja. Posre-
čilo se mu je, da je že 45 angleških milj
mirno prevozil pod morjem s svojim naj-
novejšim vozom in trdi, da gre tako gladko,
kakor bi se vozil po ravni cesti. Prvi vodni
avtomobil, ki ga je naredil, je imenoval
»Nautilus«, nekoliko popravljenega pa »De-
fender«. Do tedaj je bilo mogoče s čolni le
50 čreveljev globoko voziti, temu pa je mo-
goče 100, upa pa, da se mu posreči, da se
bo vozil še celo 150 čreveljev pod morsko
gladino. Ta priprava ima obliko smodke in
hrani zrak za celih 48 ur, ne da bi bilo
treba priti na površje.

Poslani našemu uredništvu:
Družbi sv. Cirila in Metoda:
Vesela družba na Doh pri Litiji 464 K.
Za Jeranovo dijaško mizo:
G. Ivan Škerjanec 350 K.
Za Korošce: G. M. M. 2 K.
Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Zagorje ob Savi, 17. oktobra. Stavka je končana. Danes so se podali vsi delavci v Zagorju in Trbovljah na delo. Dobili so samo 5 odstotkov za neakordno delo in nekaj za les, če se ga reši v jami. Premogarska družba jim je malo primaknila. Sedaj je zopet polno življenja.

Dunaj, 17. oktobra. Vojno minist-
rstvo je prav prijazno ugodilo prošnji
odborja za Vegov spomenik v
Moravčah in poleg tega podelilo pod-
poro 400 kron. S tem je postavljena
spomeniku trdna podlaga.

Praga, 17. oktobra. Tu se je
ustanovila liga za splošno in
enako volivno pravico. V ligi so
češki zdravniki, pisatelji, umetniki in
sploh zastopniki vseh akademičnih
slojev. Lige namen je agitirati med
inteligenco za splošno in enako vo-
livno pravico. Liga je izdala oklic, v
katerem povdarja važnost take vo-
livne pravice tudi za avstrijske Slo-
vane.

Dunaj, 17. okt. Danes ob pol 10
uri dopoldne se je pripeljal sem bel-
gijski kralj. Na kolodvoru ga je prič-
koval cesar z nadvojvodi. Vlada stala
si podala roki in se odpeljala na dvor.

Gradec, 17. oktobra. Danes je de-
želni zbor razpravljal o predlogu po-
slanca Robiča glede uvrščenja
plačilnih razredov ljudskih šol.
Politični odsek je sklenil k prihodnji
seji povabiti vlado, da pove svoje mne-
nje o volivni reformi. Nemški nacionalci
skušajo volivno reformo zavleči, ker
pravijo, da bi dva od novih kmetskih
mandatov dobili Slovenci. Upirajo se
pomnožitvi kmetskih mandatov, češ, do
bodo kmetje v četrti skupini dobili do-
volj mandatov.

Budimpešta, 17. oktob. Povodom
stoletnice rojstva Deakovega
se po vsej deželi vrše velikanske slav-
nosti.

Praga, 17. oktobra. V torek bodo
Nemci v deželnem zboru zopet nadalje-
vali obstrukcijo. Danes bodo češki po-
slanci se posvetovali o nasvetu, naj bi
se sedanje zasedanje deželnega zbora
zaključilo, čez teden dni pa otvorilo
drugo zasedanje, v katerem bi se rešile
samo zadeve po vremenskih neizgledih
poškodovanih krajev in proračun.

Praga, 17. okt. Porotna obravnava
proti D r o z d u, ki se prične v pone-
deljek, bo trajala 14 dni. Obtožnica
obsega 1000 strani. Soobtoženi so še
ravnatelj K o h o u t in šest drugih oseb.

Praga, 17. oktobra. Radi prena-
polnjenja učnih sob na češki filozo-
fični fakulteti so izjavili profesorji,
da ne predavajo. Tudi dijaki so izja-
vili, da radi nedostatnih prostorov ne
pridejo k predavanjem. Danes ni bilo
predavanj.

Praga, 17. okt. Izvrševalni odbor
mladočeške stranke je naprosil poslanca
Herolda, naj obdrži svoj mandat.

Inomost, 17. okt. Mej nemškimi
konservativci in kršč. socialci na Tirol-
skem je dosežena sprava.

Lvov, 17. okt. Pri dopolnilni de-
želnozborski volitvi v okraju Tarnov je
propadel kandidat poljskega kluba Zy-
gulinski in je izvoljen pristaš poljske
ljudske stranke Wlodek.

Lvov, 17. oktobra. Poljski dijaki
izjavljajo, da nadaljnih izgrediv od strani
poljskih dijakov ne bodo trpeli. Dokler
rusinski dijaki ne dajo zadoščenja za
včerajšnje dogode, ne puste nobenega
rusinskega dijak v vseučilišče. Rek-
torju Fijaleku so danes poljski dijaki
prirejali velike ovacije. Rektor je vsa
predavanja začasno ustavil in odredil,
da je vseučilišče zaprto.

Lvov, 17. oktobra. Vesti, da na-
merava minister Pientak odstopiti, so
izmišljene.

Rim, 17. okt. »Capitale« pravi,
da je potovanje ruskega carja v Rim
bilo odloženo vsled vpliva ruske tajne
policije, kateri se ni zdelo varno poto-
vanje v Italijo.

Belgrad, 17. okt. Vlada zahteva od
skupščine 22 milijonov izrednega kre-
dita za nove naprave pri armadi.

Belgrad, 17. oktobra. Skupščina
je sprejela adresni načrt. O armadi
pravi načrt, da je s svojim dejanjem
11. junija dokazala svoje soglasje z
ljudstvom in ljubezen do domovine. Le
nekaj govornikov je kratko omenjalo ta
dogodek.

Belgrad, 17. oktobra. Kralju Petru
je njegov sluga Oton Koch ukradel
razno lepoticje velike vrednosti. Tat
je aretiran.

Pariz, 17. okt. »Libre Parole« trdi,
da so aretirali na postaji v Parizu 18
Italijanov, ki so prišli iz Amerike
in so znani anarhisti. Nameravali so iz-
vršiti atentat na laškega kralja, ki
se tu mudi.

New York, 17. okt. Parobrodni
in jekleni trust Schwab Morganov je
bankrot. Ves kapital 11 milijonov
dolarjev je izgubljen. Schwaba, o ka-
terem se ne ve, kje se nahaja, išče po-
licija. Izdano je za njim privodno po-
velje. Morgan izstopi iz javnega živ-
ljenja.

Kodanj, 17. okt. Danska vlada je
sklenila, da poslanci namestu dnevnih
dijet, dobe na leto 3000 K plače.

Listnica uredništva:
Z ozirom na dogode v deželnem zboru smo mo-
rali odložiti danes veliko dopisnega nam gradiva.
Prosimo radi tega gg. dopisnike oprostjenja. Pride vse
na vrsto!

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,6 mm

	Cas opa- zovanja	Stanje baro- metra, v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi.	Nebo	Pada- lina v 24 urah
16	9. zveč.	734,0	14,5	sl. zah.	dež	
17	7. zjut.	729,3	14,2	sr. svzh.	oblačno	36,7
	2. popol.	731,2	7,7	sr. vzh.	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 15,0°, normale 10,4°

Dunajska borza

dné 16. oktobra

Skupni državni dolg v notah	100 05
Skupni državni dolg v srebru	100—
Avstrijska zlatna renta 4%	119 40
Avstrijska krona renta 4%	100 05
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	192 65
Ogrska zlatna renta 4%	118 20
Ogrska krona renta 4%	97 85
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89 25
Avstro-ogrski bančni delnice	15 81
Kreditne delnice	657 25
London vista	289 27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 22 1/2
20 frankov	23 47
20 frankov	19 05
Italijanski bankovci	95 20
C. kr. cekini	11 34

Žitne cene

dné 16. oktobra 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 762	do 763
» » april	772	773
Rž za oktober	621	622
» » april	643	644
Oves za oktober	534	540
» » april	540	562
Koruzna za maj 1904	530	531

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 775	do 825
Rž južne železnice	775	820
Rž	645	660
Ječmen	640	740
» ob Tisi	610	720
Koruzna ogrska	655	670
Činkvanti	790	825
Oves srednji	575	6—
Fizol	625	11 60

Rapidol je izvrstno sredstvo za čiščenje
sobnih tal. Isto odstranja in
preprečuje lepljivost ličenih desk. Edina pro-
daja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL v**
Ljubljani, Františkanske ulice. 524 1 12-1
Vnanja naročila proti povzetju.

Pred zajutrekom kozarec rogaškega »templo-
vega vrelca« odganja vodo,
napravljata tek, pospešuje pre-
tvor. »Styria vrelca« ravno
tako deluje, samo močnejše.

Zahvala. 1366 1—1
Vsem, kateri so izrazili sočutje in nas
tolažili ob boleznih in smrti iskreno ljubljene-
ga, nepozabnega očeta, gospoda

Janeza Kačarja
osobito preč duhovščini, gg. bogoslovcem za
ganljivo ubrano petje, sorodnikom, prijateljem
in znanec, zavodu Marijanišča, spremljeval-
cem pogreba v Gospodu počivajočega rajnika
izrekajo najpriščneje zahvalo.
V Ljubljani, dne 17. okt. 1903.

Žalujoči ostali.

1363 1—1
Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom,
znanec in prijateljem, da je Bogu Vsega-
mogočnemu dopadlo, odpoklicati k sebi našo
drago mater, gospo

Marijo Novak,
ki so včeraj ob 5. uri popoldne, prevideni s
svetimi zakramenti za umirajočo, po kratki
mučni bolezni v starosti 62 let mirno vzi-
hnili svojo dušo.

Pogreb drage pokojnice bo jutri v nedeljo,
ob 1 1/2 u. uri popoldne iz hiše žalosti Krakov-
ske ulice št. 34.

Sv. zadušne maše se bodo brale v trnov-
ski župni cerkvi.

Drago pokojnico priporočamo v pobožno
molitev.

Ljubljana 16. oktobra 1903.

Žalujoči ostali.

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa

Huss-ova pogača.

Kot kuharica

želi vstopiti v kako večje župnišče, oseba
stara 48 let, dobro izurjena v kuhinjski stroki
in vajena vsega gospodinjstva.

Več se poizve pod naslovom **J. Č. št. 23**
Poljanska cesta v Ljubljani. 1353 3—1

Mizarske pomočnike in učenca v poduk

sprejme v trajno delo

Matko Malovič 1363 3—1
mizar v Rudolfovem (Novo mesto)

100 delavcev

se išče za šmihel na Solnograškem.

Vožnja prosta, prosto stanovanje, dobra plača
Ob deževnih dneh en in pol šihla. Zglasiti
se je najkasneje do **ponedeljka 19. t. m.**
na Tavčarjevem dvoru pri Ljubljani
pri poslovarji Vollnhofer. — Odpeljati
se je najkasneje v ponedeljek. 1362 1—1

Molitvenik

162 1 za Marijine družbe,

„Vodilo“ in „Najboljša mati“ skup, se dobi v ve-
likem tisku v vezavah po 1 1/2, 2 in 3 krone. Kdor
jih vzame več skup v tej izdaji, dobi na vsakih
10 dve po vrhu. Razpošilja jih v imenu izdaja-
telja g. Fr. Breskvar, knjigovez v Ljubljani. Denar
se pošilja založniku. — Isti knjigovez razpošilja
tudi „Križev pot za M. družbe.“; 1 izvod velja 20 v.,
50 izvodov 8 K in 100 izvodov skup samo 12 K. —
„Vodilo“, ki velja samo zase v platnu vezano 60 v., se
brezplačno privezuje 20 str. debel „dodatek“, ki ob-
sega 1 sv. mašo in troje litanije. Ta dodatek se
dobi zase broširan po 10 v. 100 skup za 8 K.
Dokler nimamo šolskega molitvenika, mu je ta do-
datek lahko malo nadomestilo. — Isti zadnji knjižici
sta ob kaki priliki primeren dar za družbenike ali
šolarje. 1240 3

Sprejmeta se:

Učenec,

krepak, kateri ima veselje do trgovine ter
primerno naobrazbo. 1333 3—3

Prodajalka,

katera je navajena vseh domačih del je
dobro izurjena v trgovini ter spretna prodaj-
alka in mogoče trgovsko izobražena. Vstop
tako.

Rudolf Zoré,
Jesenice, Gorenjsko.

Hotel „Sangrad“ pri Kranju

z 23 sobami, dvema velikimi dvoranama,
dvema kuhinjama, dvema krasnimi terasama,
kopalno sobo, tremi kletmi, hlevom, vodo-
vodom, velikim cementiranim bazenom za
ribe, vodno močjo stalnih 20 konjskih s.l.,
turbino, električno razsvetljavo (25 žarnic
2 obličje) vrtom in gozdom 6 jehov tik
pohištva

se prodaja pod prav ugodnimi pogoji.

Inventar in pogoji zvedo se pri lastniku

dr. E. Globočniku v Kranju.

Kupnine plačati je 6000 glđ. na račun,
ostanek pa po dogovoru v letnih obrokih in
pripomniti je, da na posestvu ostane lahko
25 000 glđ. vknjiženih. 1354 1—1

Restavracija „Pri črnem orlu“

Gosposka ulica 3.

Danes, dné 17. t. m.

koncert

društvene godbe.

Začetek ob 8. uri. 1365 1 Vstop prost.

Hamburg-Amerika Linie

Največje
najstareje
parobrodno
društvo
na
svetu.

Njega
parobrodje
obsega
280
velikanskih
parnikov.

v Ameriko zanesljivo v **6 dnevih**
direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki
iz **Hamburga** v **Novi York** ali pa v **Halifax**.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:
Hamburg-Amerika Linie
Fr. Seunig v Ljubljani
[Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange]

1153 52-7

Usojam si s tem naznaniti, da sem pretrgal raz-
merje s g. Edmundom Kavčičem in le-temu sedaj več
ne dajem svojega obče priljubljenega

likerja „TRIGLAV“.

To priljubljeno zdravo pijačo, ki se ne sme zame-
njati s likeri, ki jih izdeluje neka kranjska rastlinska
destilacija Florian, izdelujem odslej na lasten račun.
Naročila sprejemam sam ali pa tvrdka Mih. Kastner
v Ljubljani.

Velespoštovanjem

I. Klauer.

1351 3-2

Najnovejše blago za damska oblačila

in modni barhenti se v vseh kakovostih in največji
izbiri prodajajo najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Vzorec se na zahtevanje pošiljajo franco na vse strani.

1236 9

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev
raznovrstne temne in likane sobne
oprave iz suhega lesa, solidno izgotov-
ljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane
oprave za salone, spalne in jedilne
sobe je na izbero cenjenim naročnikom
v lastnem skladišču tik kolodvora v Viž-
marjih. — V prav obilno naročitev se
priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

42 40

Vino

po posredovanju preskuševalne kleti se toči

v gostilni pri „zlati ribi“

Čvilek iz kleti gospe Hočevar v Krškem, Burgundec, iz kleti gospe Ferjančič na
Slapu in tudi pristni Bixeljec.

Kuhinja priznana dobra.

1251 8-8

Franc Rozman.

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno
omario, zelo priljubljeno med
duhovščino, po društvih in med
zasebniki.

Gramofon
avtomate

za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 50-17

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

Popravila sprejemajo se v obeh trgovinah.

Naznanilo.

Otvoritev velike na novo urejene trgovine ur, zlate
nine, srebrnine, šivalnih strojev, bicikeljnov itd.

Franc Čuden

urar in trgovec zlatenine in srebrnine v Ljubljani
Prešernove ulice nasproti frančiškanskega samostana, filijalka v prejšnji
trgovini na Glavnem trgu.

Vsled nasveta ravnateljstva delniške družbe združenih tovarn ur „Union“
v Brelu in Genovi v Švici, prisiljen sem bil kot član iste družbe preskrbeti
si večji lokal, da zamorem njihove izdelke slavnemu občinstvu v obilnem
razporostreiti, ker umevno je tem večja izbira tem lažja in cenejša postrežba.

Zatorej prizadjal sem si mnogo, da sem mojo novo trgovino, okrasil s
toliko bogato zalogo kakoršne še ni bilo videti v tej stroki do danes.

Posebno opozarjam slehernega na okusno izberko še nad 150 komadov
obešenih stenskih pendel ur v najmodernejših, lepo rezanih omaričah z raz-
ličnim bitjem k vsaki hišni opravi prikladne.

Prilicno omenim tudi, da se mi je posrečilo nakupiti jako ugodno večje
partije brilantov, diamantov in drugih dragocenih kamnov, vdelenih v vsa-
kovrstnih oblikah, jako veliko zlatenine, srebrnine, ur in drugo tako, da se
lahko z vsakim glede zaloge meriti zamorem.

Za obilen poset in obisk se priporoča gornji.

1292 4

Ceniki brezplačni in poštnine prosti.

Nikdo naj ne zamudi si ogledati to novo trgovino.

Obče znana stara in solidna tvrdka.

Vsakemu na razpolago, si ogledati.

Brez skrbi more vsak

rešiti vprašanje o toaleti, če se obrne v

angleško skladišče oblek
Ljubljana Mestni trg 5 Ljubljana

ki ima v zalogi vse novosti jesenske in rimske sezone oblek za gospode in
dame in otroke v največji izbi in more, kar se tiče cene, kakovosti izgo-
tovitve in fačone, nuditi vse **najpopolnejše**.

Naročila po meri se na Dunaju naglo in najfineje izvršujejo.

Angleško in francosko blago je v zalogi vedno v največji izbi.

Izborna blago se pošilja na vse strani brez povzeta.

O. Bernatović
poslovodja.

1336 3-3

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

706 104-43

Srebro zveni,
Zlato molči.

Edmund Kavčič

lastnik „Kranjske rastlinske destilacije“

„Florian“
v Ljubljani.

1360 1-1

Varstvena

znamka.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zajamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje. Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado. Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu 274 (63)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. Ernst Sark, in U. pl. Trnkóczy, Anton Kanc v Ljubljani, A. Rant v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Nova, enonadstropna
hiša

pri glavni cesti v Sp. Šiški št. 195
se prostovoljno po nizki ceni

proda.

Več se izve isti tam.

1318 3-3

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 46 F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Odlikovan v Rimu, Kremsu, Inomostu, Bolzanu itd.

Frane Schmalzl

kipar, slikar in izdelovatelj altarjev
Št. Ulrich, Gröden, Marienheim, Tirolsko

priporoča

lastnega dela kipe svetnikov iz lesa ter mnogobarvne.

Visokost v cm: 80 100 120 140 150 160 180

z zlatimi robi: K 46 70 100 136 156 168 280

umetniško izd.: K 62 96 136 147 200 232 292

Proračune za altarje, križeva pota itd. brezplačno. — Neprimerno se vzame nazaj. Spričala pošljem na ogled proti povratku. 144 12-10

Naznanilo.

„Kmetška posojilnica ljublj. okolice v Ljubljani“,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posluje sedaj v svojem novozgrajenem združnem domu
na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic, prtljično.

„Kmetška posojilnica“ sprejema hranilne vloge vsak dan izvzemši nedelji in praznikov od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, katere obrestuje po

4 1/2 %

in pripisuje obresti koncem vsacega leta k glavnici.

Rentni davek plačuje posojilnica za vlagatelje sama.

1361 2-1

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in po c. in kr. poštni hranilnici po položnih listih.

Da je varnost hranilnih vlog zagotovljena, jamčita dva rezervna zaklada izkazana v vsakoletni bilanci in imetje združnikov.

Posojilnica izposoja denar na zemljišča, na menice proti poroštvu in na vrednostne listine.

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

dvorni dobavitelj Nj. Svetosti papeža

prilaga naslednje izdelke svojega kemično farmacevtskega laboratorija, ki se izdelujejo kot sicer vsi drugi medikamenti z največjo skrbnostjo in snaznostjo.

Piccoli'ska želodčna tinktura krepi želodec, vzbuja veselje do jedi, pospešuje prebavo in odprte ter je posebno učinkovita pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccoli'sko železnato vino se uporablja pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih osebah z najboljšim uspehom. Politerška steklenica 2 K.

Piccoli'ski sirup iz malin ali tamarinde dajo z vodo pomešani izvrstno in zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pasteurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po pošt-nem povzetju. 708 (50-35)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

Zahvala in priporočilo.

Vsem svojim častitim naročnikom se najiskrenejše zahvaljujem za doslej izkazano mi zaupanje ter se vsem, osobito pa prečastiti duhovščini ter gg. bogoslovcem, najtopleje priporočam v čevljarški obrti spadajoča dela. Zagotavljam solidno, trpežno in ceno delo bilježim, odličnim spoštovanjem

AVGUST MATE,

čevljarški mojster

Sv. Petra cesta 32, poleg delavnice pokojnega g. Hrvata. 1303 3-2

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških (X.) avtoritet priznana, je 23 38

MATTONLEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta voda je popolnoma prost organskih snovi in daje po sebi v krajih s sumljivo vodo iz vodnjakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih speerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Vinotoč Jeglič

pred škofijo 1.

Sladki Proseški vin. mošt l. 40 kr.
Cviček pristen iz Krške-

Trške gore od l. 1902 l. 32 kr.

Istrijska, Goriška, Štajerska in ogrska vina pristna in po ceni.

1339 3-3

Išče se

deček

iz dobre hiše, kateri je izvršil vsaj štiri razrede ljudske šole, sprejme se takoj pri

Franc Crobath-u,

trgovina z manufakturnim blagom v Kranju.

796 100-36

Zahtevajte

brezplačno in franko moj ilustrirani cenik z več ko 600 podobami

ur, zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči

HANNS KONRAD

tovarna za ure in izvozna trgovina

Most št. 520, Češko.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni

Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva

Delujejo izborna proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščepanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in modremu ter raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naročuje se edino in točno le pod naslovom: **Mestna lekarna, Zagreb, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka.**

Denar se pošilja naprej ali pa povzema. Manj kot ena dvanaštorica se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K	5 ducatov (60 stekl.) 17 K
3 ducati (36 ") 11 "	10 ducatov (120 ") 32 "

Mestna lekarna

Zagreb,

Markov trg št. 36.

Ustanovljena leta 1860.

1224 10-9

Prva kranjska z vodno silo in turbino

969 7

delujoča

tovarna stolov
tvrdke Fr. Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnatelstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

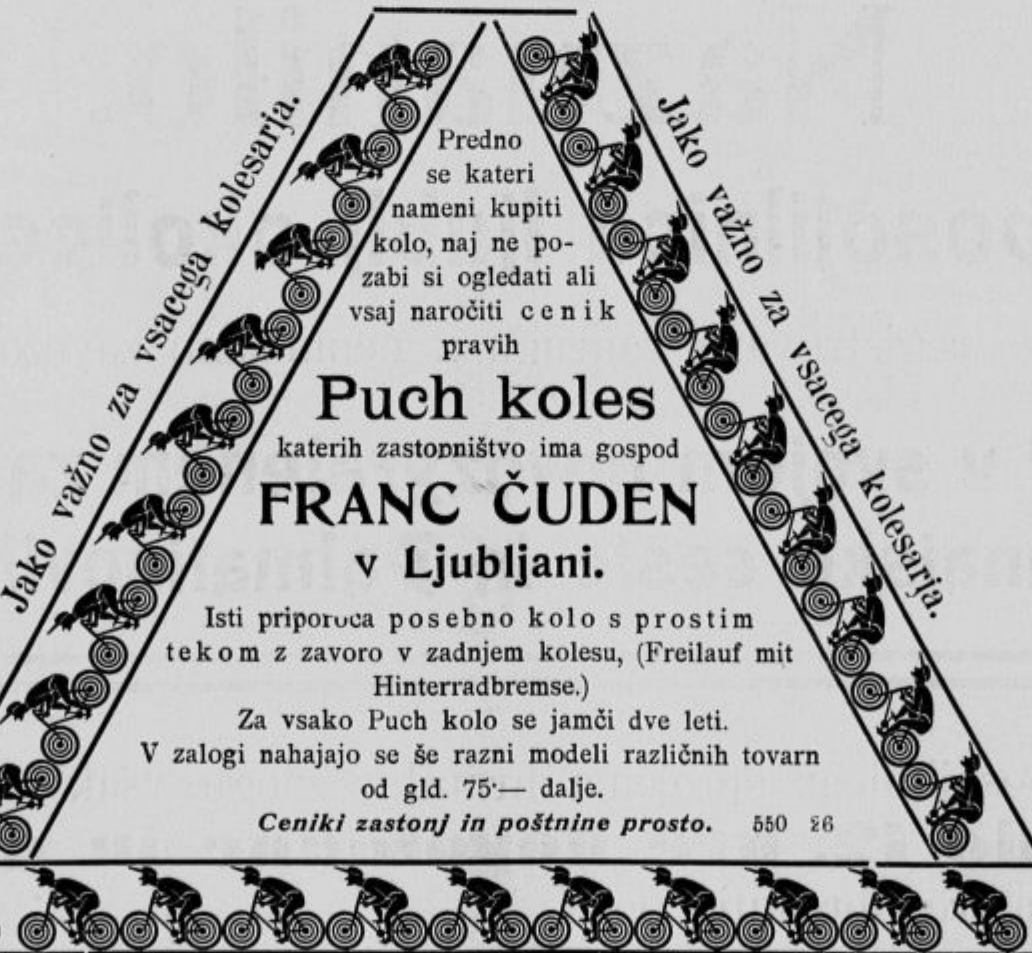
stole, naslonjače, fotelje, vrtno stole, gugalnike itd.

po kar najbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsja.

Na željo pošlje tvrdka **najnovejše obširne cenike** z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

Predno se kateri nameni kupiti kolo, naj ne pozabi si ogledati ali vsaj naročiti cenik pravih

Puch koles
katerih zastopništvo ima gospod
FRANC ČUDEN
v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim tekom z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti. V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn od gl. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 550 26

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljšo

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Električni obrat

176 35

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Varstvena znamka: Sidro.

LINIMENT. CAPSICI Comp.

Iz lekarn Richterjeve v Pragi.

priznано izvrstno bolečino olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po K 80, K 140 in K 2— v vseh lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarnice ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elisabethstrasse 5. 1146 34-2

Vabilo

na

vinsko trgatev

s šaljivo pošto, korzo in s plesom

katera bode

v soboto 17. oktobra začetek točno ob 8. uri zvečer.

Ustoppnina 15 kr.

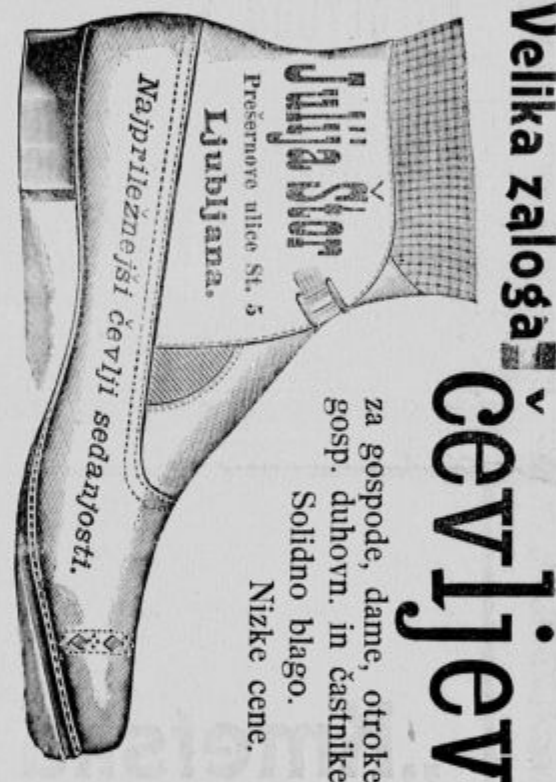
V gostilni pri „Cenkarji“.

S spoštovanjem se priporoča

Franc Slatnar,

gostilničar.

1334 3-3

čevljev

za gospode, dame, otroke, gosp. duhov. in častnike. Solidno blago. Nizke cene.

Gamase, galoše.

1335 52-2 **Zaloga obuval**

D. H. POLLAK & Co. Dunaj.

Sprejme se takoj

prodajalka,

popolnoma izurjena v trgovini mešanega blaga. 1348 3-2

Ponudbe na **Fr. Deklevo v Slavini.**

Janeza Trdine
zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi
buzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.

Cena M 3—, po pošti M 3-20.

Založil L. Schwentner
v Ljubljani.

1651 18

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104—80

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Sukneno blago

za vsako potrebo se prodajajo v vsaki kakovosti in
največji izberi najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Sukneni ostanki po zelo nizki ceni.

Vzorec se pošilja na vse strani brezplačno.

1235 9

Domača umetalna steklarija Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje
cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s
svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, z jamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najčistejšega
št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana
tvrdba za stavbeno in umetno steklarstvo
AVGUST AGNOLA v Ljubljani, v polnem in le-
pem soglasju z gotoko arhitekturo, izvršila prav
pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski
cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah,
slikanih umetno na steklo v okusnih okrasih strogo
po gotških pravilih. v barvah nežno - svetlih in ne
vpiljnih — svedoči jasno, da smo vdobili Slovenci
v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega,
domačega umetnika, kateremu z mirno vestjo za-
upamo slična dela.

V prepričanju po ostalih ofertah za to delo,
se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola
prav zmerne. Priporoča se kar najtopleje vsem,
posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri
razpolagajo sicer z malimi sredstvi, pa bi oskrbeli
radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarija 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Okvirja tudi slike in podobe, prenavlja
in popravlja stare predmete.

Prevzema tudi vsa stavbinska steklarska dela ter priporoča svojo izborno
zalogo vsakovrstnega steklarskega blaga.

Cene jako nizke.

927 52—13

Najnižje cene

Zalagatelj
c. kr.
državnih uradnikov

Največja izbera

Kožuhovina
mufov, koljerjev,
ovratnikov, čepic

Najnovejše in naj-
boljše

1293 10—6

Najnovejše

krasni modni klo-
buki

za dame in deklice

žalni klobuki

klobuki se spreje-
majo tudi v moder-
niziranje.

Žamet

za bluže mefer K 1'50
in višje

Pliš, svilen žmet
svilenoblažo
v vseh barvah

Nagrobni venci
in frakovi za vence.

Najnovejši
Naravni venci
krasni in po cenl.

Rokovice

za gospode, dame
in otroke
glace, iz srnine
trico in sukna

**Karol
Recknagel**
Ljubljana.

Trgovina s klobuki
za dame. Mestni
trg 3.

Trgovina za lišp,
modno blago in na-
grobne vence. Mestni
trg 24.

Bratje Novakovič

lastniki vinogradov na otoku Braču in v
Makarskem primorju v Dalmaciji.

Prodaja v stekleni-
cah in pisarna:
Stari trg št. 15

Ljubljana

Skladišče in prodaja
na debelo: Spodnja
Šiška, Vodnikova
cesta.

Priporočajo svoja
črna, krvna, rudeča

domača

in bela izborna na-
mizna, desertna

dalmatinska vina

dalmatinski tropinovec, dalmatinski vinski konjak in dalmatinsko
maslinovo olje po nevrjetno nizkih cenah.

Pošilja se v sodih po 100, 300 in 600 litrov. Ako kdo odpošlje
svojo posodo, dobi vino mnogo ceneje.

Vzorce in ceniki zastoj in franko.

1279 20—3

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša

“prilika za štedenje!”

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, pesestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej
Karlín, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Slibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

736 42

Delniška stavbinska družba „UNION“ v Ljubljani. razpisuje

na podlagi dovoljenja vis. c. kr. notr. ministerstva
z dne 11. julija 1903 št. 27846

**javno subskripcijo 560
delnic II. emisije.**

Delnice I. emisije v znesku 300.000 kron so oddane in
v gotovini popolnoma vplačane.

**Delnica velja 500 kron, se glasi na ime,
in ima pri zborovanju vsaka po en glas
Dividenda se letno izplačuje.**

Namen družbe „Union“ je pridobiti stavbišča, graditi
hiše na lastni in tuji račun, snovati hotele, restavracije in
prihodnjo spomlad namerava ako se II. emisija tudi
bode velika dvorana (čez 500 m²) z galerijo in vsemi po-
trebnimi postranskimi prostori za koncerte, veselice, shode, predstave i. t. d. V pritličju hotela je kavarna in gostilna z prostornim vrtom, kakor tudi drugi najemniški prostori. Ostali del zgradbe na-
menjen je za 9 stanovanj. Izpolnene in lastnoročno podpisane pristopne izjave na subskripcijo delnic II. emisije poslati je ali po pošti, ali se pa dotična izjava direktno v pisarni družbe „Union“ Kon-
gresni trg 19 podpiše, kjer se tudi dobi vsa potrebna pojasnila vsaki delavnik od 9—12 nad 3—6.

Znesek 500 kron za vsako delnico vplačati je najkasneje do 1. decembra 1903.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1903.

1296 9—3

Dr. V. Gregorič
predsednik.

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-42

— Lastni izdelek.
Ceniki franco in brezplačno.

Prodaj ali v najem oddam trgovino

špecerijskega blaga

na dobrem prostoru v Ljubljani radi
bolehanja. Trgovina ima lep promet in se
ponuja strokovnjaku gotova eksistenca.

Potrebn kapital le 2 do 3 tisoč gold.
Natančneje pové blagohotno upravnistvo
„Slovenca“. 1248 5

Stružnica (Drechselbank)

jako dobro ohranjena, je po nizki ceni takoj
za prodati pri 1350 3—2

W. Kuralt,

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 18, III. dvorišče.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

— izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse druge obleke.

Precastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenje postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 780 52-19

Ana Hofbauer,
Imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

587 26—35

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevah držati
stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba
želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki,
kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dose-
žejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah
v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi
dalje časa, odstranja tudi zastarele bolezni v želodcu in črevah, kakor nobeno
drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več
povedó prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschlager-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvafor v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franco 20 in rekomand. 45 h več,

Prva kranjska industrija za
marmor, granit in sijanit na
parno silo.

Felix Toman

umetni kamnoseški mojster
Ljubljana, Resljeva cesta 30

Največja zaloga nagrobnih spo-
menikov od marmora, obeliski in pi-
ramide od črnega švedskega granita
in labradorja lastnega izdelka.

Prevzame v izvršitev kompletne
družbinske rakve, vsakovrstna stavbena
in cerkvena umetna kamnoseška dela,
kipov in podob. Plošče za pohištvo v
bogati zalogi. Polaganje tlaka in hod-
nikov od porfirja in granita. 1305 6—4
Načrti in proračuni na zahtevanje brezplačno.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni

Ljubljana

ANTON SCHUSTER

Špitalske ulice št. 7

uljudno naznanja,

da je za prihodnjo

sezono novosti v

konfekciji za dame

in deklice, bluze,

okleke za dečke,

kakor tudi modno

blago za dame in

gospode, krasni par-

henti raznovrstne

preproge

v veliki izbiri v zalogi in se

priporoča blagohotnemu obisku

Solidno blago!

Nizke cene!

6—5

Nakup in prodaja
vsakovrstnih dravnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promene za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarah, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor
je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 134 248

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Zitnik

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.